

AKATALPA

Nisan 2026 - Sayı 316

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Şerif ERGİNBAY

KARGANIN GÖRDÜĞÜNE KAPALIYDI GÖZLERİ

Tohum umursamaz, bakmaz soluna sağına
otlar gizini vermez görmezden gelen insana
bilmezler ki, o ekinler ne zaman ekildi biçildi.

Karga ah etti dalında: “iyiler yine yenildi”
sonra da göğü ölçenlerin aptallığına
ve unutanlara ensede terli mendili
kuş dili beddua edip edip
doğrudan hızla
uçuş ezelden onun belleği
kanatlar giriyor ormanın ta koynuna
kalmadan akşamın karanlığına, yası dindi.

Börtü böcek yeter, göklerin sevgili toprağına
bastığı yere kör insan, artık kötüler çok fazla
onların, karganın gördüğüne kapalıydı gözleri!

Seher ÖZKÖK

MASA

Aramızdan ayrılan bir geceye
Sabahı hediye etmek kadar olağan
İmkânsız bir döngüye kaptırmış bizi
Ay.
Kendini takip eden bir kekeme
İnşa etti derinin altına benliği
Yanan dil ucu ve Firavun merhameti
Gibiymi hayati soyan hikâye
Bir teşhir serüveni
Vitrinlendi hisleri rüyanın
Gezenler tümüyle kâfir
Gömlek yırtığı
Kanıttır malum iftiranın
Kuyu yoruldu
Dünya bozuldu
Örtüsünü düzeltelim masanın

Cihan OĞUZ

DEVİRİME TAHASSÜR

Ruhuma yeni fiyakalar eklemeye can atıyorum
Kalbim her nasılsa tam iyiliğin hizasında
Aşka da boş verdim, ahirete de
e-Nabız’dan doktor randevusu kovalayan emekli sükûneti
var üzerimde
Günahlar bir kenarda beklesin şimdilik
Yemeksepeti’ne fırtınalı havada sipariş verdim diye
utanıyorum

Kuzu kuzu beklemenin mükâfatını alacağız, nah
İşçi ücretleri arşa erecekmiş, nah
Trump aklını nereye takarsa dünya orada ibibik
Ayna karşısına geçip neler oluyor diye soruyorum kendime
Başka dostlarım da var ama ayna aynısını gösteriyor
suratımın
Gram yalan söylemiyor piç
Bendeki anksiyete leblebi çerez
Kafamı yastığa koydum mu uyuyorum

Ey Cihan diyorum sonra, yufka yürekli köpek
Herkesi affettin, tek sen kaldın don gömlek ortada
Bak bu hayat öyle sandığın gibi cafcacılı değil
Cennetten medet umuyorsan, nah

Tamam, ruhum yeni bir ruha kolay alışmayacak
Yumurğumu sıkıyorum savcılar fark etmeden
İçimden geçen her kelimenin on sene yatarı var
Hasretin dibindeyim, kediler bile anladı bunu

Ekrem Acar, Fatma Aras, Cansu Aydın, Semih Başar, Atnan Başkesen, Cemile Çakır, Âba Müslim Çelik, Hasan Çelikkol, Fazlı Çoban, Ramis Dara, Gökhan Demir, Mahmud Derviş (Çev: Arzu Kök), Ahmet Şerif Doğan, Demet Duyuler, Hasan Efe, Eyüp Ekinci, Mustafa Emre, Orhan Emre, Barış Erdoğan, Şerif Erginbay, Yiğit Ergün, Osman Serhat Erkekli, Emre Erol, Mehmet Girgin, Mustafa Günay, Uluay Koçak Güvener, Yasin Ilgaz Irmak, Nihan Işiker, Gülsüm Işıldar, Gülten Doğruyol İncesu, Erkan Kara, Ayfer Karakaş, Emre Karakaya, Mahir Karayazı, Arzu Kaya, İlhan Kemal, Nevzat Konşer, Erdoğan Kul, Cihan Oğuz, Yahya Oğuz, Emin Orhan, Mine Ömer, Musa Öz, Serkan Özer, Seher Özkök, Mehmet Rayman, Onur Sakarya, Nurten Sınırtaş, Süreyya Şahin, Durmuş Taşdemir, Hasan Ünal Tekağaç, Ramazan Teknikel, İbrahim Tığ, Fırat Werger, Mevlüt Yavuz, Ahmet Yılmaz.

DİLİN OTOfAJI

Süreyya ŞAHİN

Yine o günlerden biri; şiir üzerine düşünürken, aklıma klişe olmuş “tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan” ikilemi gelip oturdu.

Doğurma ve rahim metaforları arasında mekik dokurken, aslında şairin o ‘yaratıcı özne’ kibrini yerle bir eden gerçekle yüzleştim: İnsan nasıl şair olur?

Bu, bir ‘oldurma’ meselesi değildi, dilin kendi içindeki mutlak boşluktan sızan uğultuya maruz kalma ve o rahimde şekillenme haliydi.

Peki ya insan nasıl şair olur?

Bu soruya verilen her klişe cevap, dilin otonomisine sıkılmış kör bir kurşundur. Şair, şiiri doğuran bir özne değil; şiirin, kendi varlığını tamamlamak için bir bedene ihtiyaç duyduğunda seçtiği talihsiz “insan”dır.

Şiir, şairini kendi karnında bir cenin gibi büyütür ve vakti geldiğinde onu anlamın uçurumuna, yani kelimelerin vahşi ve denetlenemez sokaklarına fırlatır.

Bugün, teknolojinin protezleşmiş zamanı ile ideolojinin dar mekânı arasında sıkışmış olan ‘estetik ahit’, ancak bu doğruluğun fark edilmesiyle korunabilir.

Eğer olgunun şiirsel hukukunu lavanta kokulu bir estetik incelikle parçalarına ayıracak olursak; karşımıza çıkan şey, şairin kibri değil, dilin kadim ve rehabilite edilemez “yalnızlığı” olurdu.

Modernite, şairi “üretici”, şiiri ise “ürün” sanma gafletindedir. Oysa şair, dilin kendi içindeki o kutsal çatlağın -yarılmanın- farkına vardığı an, kendi sesini kaybedip dilin uğultusuna eklemlenen bir aracıdır.

Şiir, şairini her mısra da yeniden kurban eder ve her kurban edişinde onu yeniden doğurur. Bu bir ‘oluş’ değil, dilin sınırlarında gerçekleştirilen profesyonel aykırılık ve estetik sabotajdır.

Yani demem o ki; ben şiiri yazmıyorum, şiir beni kendi varlığına ikna etmek için her gece yeniden infaz ediyor...

Şiirsel ahit, hukukun soğuk koridorlarında değil, mutlak teslimiyetin ve dilsel egemenliğin tam kalbinde, lavanta kokulu estetik otonomide korunuyor.

Şair olmak, bu nankör annenin -şiirin- rahminde sonsuz bir sürgünü göze almaktır.

Osman Serhat ERKEKLİ

BEYİTLER

I.

Genç iken gök yakındı bize
Çocuk iken gök bizdik; yer annemiz

2 Mart 2026

II.

Su sonsuzluğa uzanır
Denizler tanrının parmaklarıdır

4 Mart 2026

Onur SAKARYA

İÇ İÇE GEÇEN*

Ellerimden kaçiveren uçan balon
Evreni aşıp kalbindeki ruhu bulmuştu
Ben kâğıtları parçalarken ayakları kırık masalarda
Bulaşık süngerlerinin hükümdarlığı
Sürüyordu donmuş mutfaklarda
Bir şey gibiydi, bitmiş gibiydi
Herkes susmuştu
Ayrılık evin kanına sızıyordu
Dayadım demiri korkak şakağıma
Yapamadım

Oysa ne günlerdi bir tomurcuk güle benzeyen
Dudaklarımız birbirine mühürlü, kalplerimiz mıknaş
Gri bir günü sesli bahçelere boyadık
Seviştik sedirlerde, odalarda, kuytularda
Birbirimize karıştık
İç içe geçen aptal oyuncaklar gibi

Fakirdik, yoktu paramız, ev kira
Elledik her gün gökkuşaklarını
Hatırla, yürüdük el ele cehennemın patikalarında
Savaş haberleri geliyordu televizyonlarda
En çok geceleri konuşurduk hayatın anlamsızlıklarını
Üşüyorum

Sonra terk ettin
Sakat bir kumru gibi uçamadım arkandan
Gölgemi bile yeryüzünden sildin
Kokun damladı yaralarımın
Dediler ki; biriyle gitti
Dediler ki; salaktı, üstelik sevdi
Dediler ki; gözyaşlarını hak etti

Sonra gitti benden de sıcacık düşler
Perdeler örtük, ev kira, soğuk, karanlık
İrinli kelimelere dönüştü gülüşler
Nasıl bir acı bu Tanrım, bu nasıl yalnızlık?

*Postarabesk adlı dosyadan

BEN KUYUDAKİ YUSUF, AMA MEVSİM BAHAR

“Seni düşünmek, bir ayçiçeği tarlasında yürümek gibi,
seninle konuşmak tüm çiçeklerin dilini bilmek gibi”

I.

Biliyorum ben bir çiçeği
Koparmadan da sevebilirim
Orada toprağında suyunda
Ama ne çok yol geldim tozlu
Güneşli belki yağmurda çamurda
İnsan dediğin en az birinin kötüsü
Başkasına ahlak kendine muamla
Uzun zamandır burdayım gül dibinde
Bozkırda bir ağaç, bir obruk bir kaya
Ama sen güzel bir şeyi hatırlamak gibisin
Çok uzun zamandır yoldayım
Sana gelmek içinmiş ay her şey geldim
Geceyi burada geçirelim...

II.

Atları çöz sal gitsin
Hepimiz bir yerinde öldük hayatın
Hepimiz bir yerinde öldürdük en yakınımızdakini
Hepimizin sırtında bıçak, elinde kan izleri
Sana hep güzel şeylerden söz edecektim
Öyle söz verdim kendime
Ama boyundan büyük el arabalarında çocuklar
Çöp topluyor yokuş yukarı
Her gün en az bir kadın öldürülüyor
Savaşlardan söz etmeyeceğim ama sana
İnsanın zaten ölecek olan insanı öldürmesinden
Kıyıya vuran çocuk cesetlerinden
Batan mülteciler teknelerinden
Burama kadar geldi dünya
Yutamıyorum ağzımda dönüp duruyor tükürük gibi
Nasıl başladı her şey toz bulutuydu
Ne ara sonu plastiğe döndü
Kendi etrafında mıydı paranın ekseninde mi
Ölüm tanrının derin bir nefes çekmesi
...
Dışarda çok yağmur var
Bunları söylemek istemezdim sana
Çözdün değil mi Bırak gitsin atlar
Biraz saçakta bekleyelim

III.

Uyandım bir çiçeği
Ellerimle yakaladım bulutları
Öptüm iyi ne kaldıysa
Kediler belki
Ağaçlar, dalları
İle Göğün dokunması
Parmakların piyanoya değişiyse aynı
Suları dillendiriyorsun belki
Belki akşam oluşunu

Ahmet Abi hastaymış az önce konuştu
Kusamadım içimde çürümüş suları
Ama anlatsın diye dövüşüyoruz hââ
Çocuklar umudu, umutlu yaşamı
Düşününce seni durduruyorsun içimde zamanı

IV.

Yürüdüm geriye doğru
İleriye gitmez çünkü hiçbir şey
Geçmiş tamamlarız sadece
Ama ben sana gelmek içinmişim gibi
Tüm aştığım eşikler
Kâh taşıdığım kâh boğulduğum sular
Tırmandığım dağlar düştüğüm yarlar
Hepsi sana gelmek içinmişim gibi
Sonra ben bir Yusuf
Yaşam insana kuyu
İnsan insana kuyu
Reddedilmiş bir kere doğru
İnanmanın içi alınmış, parayla dolu
Her şey toz toprak buğu
Sen umudun toprağı gibi
Göl bir piyano, bir kuğu

V.

Sonra dağların yerlerini değiştirdim
Çiçekleri suladım, çamaşırlar falan
Eğildim dünyaya baktım
Sıvası dökülmüş bir duvar
Bir yaprağın süzülerek düşüşü kuru
İnce bir adam alışmaktan ince pencerede bir adam
İçinde kendisini unutmuş bir azınlık gibi
Demek istedim kuyuya ben bir Yusuf
Unutulmuş bir şemsiye gibi bir yerde
Buralarda dünyada bir yerdeyim
Sana mı yakın kendime mi dua
Buralarda dünyada
Bir yerlerdeyim
İnsan sanırım tanrının unuttuğu
Çürümüş meyvesi
Yoksa niye böyle bizi yamyamlara terketsin ki
Ayağa kalkınca hatırlanan bir diz ağrısı gibi
“Nuh da zaten sevmemiş hiçbirimizi”
İskender demişti
Bilmeden ama yanlışlıkla belki zamanla sevdi
Aşk gibi ya da mecburiyetten belki

VI.

Sonra karlar yağdı beyaz
Sen iki üzümün birbirine
Suyun suya değdiği
Öyle katre gece
Dağların sesi
Örtündüğüm bulutlar gibi beyaz
Göl sessizliği gibi güzelsin
Dağın göğün sözcükleri bulutlar gibi
İki taşın arasından dökülen dere gibi
Bir yaprağın düşerken süzülüşü gibi
Güzelsin...

Ramazan TEKNİKEL

Şiir, öykü, roman, deneme, çeviri ödülleri görüyoruz da henüz ‘değini’ dalında bir ödülü duyup işitmedik. Yıllarca *Türk Dili Dergisi*’nde ve *Cumhuriyet Kitap*’ta değinilerini severek okuduğumuz Mustafa Şerif Onaran adına bir ‘değini ödülü’ konulsa yeridir.

Cemal Süreya, Cahit Külebi için “Hiçbir şair, şiiri bitirmeyi Cahit Külebi gibi bilemez” demiş. Kaç gündür Cahit Külebi’nin şiirlerinin son dizelerini okuyorum. “Yine kamyonlar kavun taşır / Fakat içimde şarkı bitti.”

Kızılay’a her gittiğimde Sakarya Caddesi’ndeki İş Kültür Yayınları’na uğrar ve oradaki çalışanlara: “yahu sizdeki bu kitaplarımın yeni baskıları ne zaman yapılacak?” diye sormak gelir içimden. Gerçi bilirim ki bu konu orada çalışanların tamamen bilgileri dışındadır ama ben yine de bir punduna getirip sormak isterim.

Yedi yılda 2500 kitap yayımlayan bir yayınevi düşünün, neredeyse her güne bir kitap. 2019 Nisan’ında ilk kitabını yayımlayan Lokman Kurucu’nun yönetimindeki Klaros Yayınları’nın Kaos Çocuk Parkı logosuyla birlikte yayımladığı kitap sayısı yedi yılda 2500. Kurucu, kırk dereden su getirip, bin minnete geçen büyük yayınevlerine bir nevi rest çekiyor.

Dergilere göndereceğim yazıları değişik zamanlarda en az sekiz on kez okumadan göndermem. Bir ara *Çağdaş Türk Dili*’nde üç dört yıl kadar hemen her sayı “Ayrıntılar” üst başlığı altında anekdotlar- değiniler yazardım. Bir gün Çağdaş Sanatlar Merkezi’nde rastlaştığım şiirin sevgilisi, incelikli insan- yazar Tuncer Uçarol “*Çağdaş Türk Dili*’nin bu sayısındaki yazına sanki pek özen göstermemişsin gibi” dedi. Dikkat dedikleri şey bu olmalıydı, zira gerçekten de öyleydi, aceleye gelmiş ve üzerinde pek fazla duramamıştım.

M. Sadık Aslankara, *Cumhuriyet Kitap Eki*’ndeki sayfasında Piyangocunun Ölümü öykü kitabım üzerine yazdığı yazısında şöyle bir de cümle kurmuş: “Yenilenmiş bir Çehov, Sait Faik edası.” Demek ki Çehov ve Sait Faik öykülerine olan tutkum dışarıdan da hissediliyordu.

2025 yılı içinde 9669 yeni roman, 4081 yeni şiir kitabı, 2790 yeni öykü kitabı yayımlanmış. Bu kadar çok kitap yayımlanmasının nedeni bilgisayar ve internetin var oluşu desek mi? Yoksa bu kitapların onda biri dahi yazılmazdı, olmazdı, yayımlanmazdı...

Yaşar Kemal’in *İnce Memed*’i yazmadan önce, Adıyaman’ın Besni ilçesinin bir köyünde kendi halinde yaşarken bir vesileyle cinayet işleyip dağa çıkan yörenin bıçkın delikanlısı Memed Kaplan’ın yaşamıyla ilgili bilgi toplamak için bir ay kadar o topraklarda kaldığını biliyor muydunuz? Bir bakıma Mehmet Kaplan, *İnce Memed*’in canlı hali.

Son aylarda şiirlerini *Akatalpa*’nın sayfalarında da okuduğumuz Nurten Sınırtaş, memleketi Erzincan’da şiir alıp şiir satıyor.

ERGÂN

Dağı, hüü yarenler! Işkın,
Lâlepir, taşçatlatan çiçek
leriyle, Güneş ananın bol
ışıklı sütü ve
sır

DizBoyu kar! Kış, ak
kürkünü toplayıp da
dirilişe erdikte, börtü
böce, elvan duvaklı baharla
iç içe

Vali **Yazıcıoğlu**, bir ara
zınk! diye durdu! **Çekem**
Yaylası mı? Kayak merkezi
olmağa gebe, ey, ahâli
işBu

Dolunayı sağ, öBürkü
eliyle göğü basmıştı
evveli gece, rüyasında
koklaya öpe, şuncağız
bağrına

Heey, zamanın ince ruhu
şu dünya mı? Zehir zıkkım oysa
Gün gelir baldan tatlı
handiye! Bir ateş ki,
gönlümün aylasında çalan lir
gâhi ilim, kimi
aşk ile
denge denktir
ve
gülünün Güneş’i emzirdiği
şiir

Nihan IŞIKER

MARTIN GELİŞİ

Martin beşi
Şubatın şiirlerini okuyorum
Ağlamış sayfaların arasında
Kızıyorum gecikişime

Dokunuyorum usulca
Harflerine
Hecelerine
Kelimelerine...

Affetsin diye
Güneşle örtüyorum
Dizelerinin üzerini

Baharı hediye ediyorum
O hüzünlü yüreğine

Musa ÖZ

AKDENİZ ÖZVERİLİ ABLAMIZ DUL ANNEMİZ

Gün sinsi sinsi hiç görünmeden çıkıvermişti orta yerlere
Kızın gün doğusu gibi al al olmuş yüzüne baktım
Tararken saçlarını o, göğün mor kâküllerini de tarardı

Sığırtmaç gibi sırtımızı dayardık gökyüzüne

Kuşüzümü satan kız, bilir misin üzümün ve aşkın kadrini

Öptürdü koklattı tozdurmadı ama mor yazmalı bâkire kız
Bir çardak çattım ona çerden çöpten, böğrü nakışlı

Ah, sevdirmeliyiz yaşamı bir ot sapındaki çiğ damlasına

Yüce esrik şairler, gül satıcıları, aşk örgütçüleri ve
hükümdar

Gün doğuda, kıraç tepelerde, aklını erdiremedim onun

Orakta giyilen yaban entarisi gibi solgundu yüzü
Ama sonra kök saldım ateş kuyusuna, üç damla karanfil
Çıt diye çatladı kızıl taş, çeperinde bıçağımın yalımı

Kır çiçekleri sokun perçemlerine, sahtiyan çizmelerinle gel

Ahududu dudakların ve Torosların gülünü andıran bluzunla

Bir ala ıslık tuttursam, havası tazelenirdi odanın
Bir yangında hırkasını dener, buğulu güneş yüzünde
oyalanırdı
Mavimtırak kara gözlüydü, teke gibi zorba kokardı

Papatya öbeği gibi toplardı kestane yanığı saçlarını
Yaralarını kendi üslubuyla onarırdı

Aydın on dördünde dökülen gümüş ışık yıkardı tarlaları

Göğü kanatırdı kimi yıldızlar nasırlı kanatlarıyla

Mağrurdur şu Akdeniz, özverili ablamız, dul annemiz

Fırat WERGER

ŞEKER

Tanrı'ya
"şeker alacağım" diyen şair,
bizi unuttun mu?

Unutma:
hayvanın koşmadığı yer ölüdür,
çocuğun doğmadığı yer ölüdür,
kadının yaşamadığı yer
dünyasızdır.

Bizi
şekersiz bırakma.

Erdoğan KUL

KISA BİR KARAKOL ZİYARETİ

*Anlatılan, asıl anlatanıdır kendisinin; anlatılmak istenen,
başlamamış bir yolculukta asılı kalır. Anlatmaya niyetlenen
de karışır bu toz kümesine.*

Öyle gider insan, belirli bir makine olarak imlerinin
toplama.

Camı açık bırakılmıştır kasten, kapısı dışarıdan içeriye
doğru örülü ve hepsi aynı çerçeveye göre devinimli
biçimde. Sevdiğine öyle gider; tükenmiş ağlamalarda bir
kuyu dibi hazzıyla.

Sen daha mevsimleri renklerle anlamaya çalışırken kopuş
yerlerine belirli ifade çentikleri atılmıştır, döner durursun
aynı iskelede havaya bile değmeden:

(Merkez seni kendisi dışına dönük icat etti, adın bile
düşünülmeyen bunu sana etti. Dokunda dokuntu yok, üç
görü geriden başlıyor bilinci hecelemeden.)

Arzulayamazsın kendin; ondan ki ziyaretine geldik.

Nurten SINIRTAŞ

KESİLMİŞ GÜNEŞ

Ey uzun gece, bir yavaşlıkla
Uyutur uykusuz kuşları
İner kış kokusu yaşlı bir ağaçtan
Tunç kesilmiş sobalarda
Düş buhara döner
Her tutarsızlık bir çizgi
Doğu: sabit bir ağı
Batıdaysa ağızlarda yayılan bir şarkı
Suyu huyuma
Huyumu suyuna kattım
Kendimi buldum yanmış bir çiçekte
Gözlerimi susturdum
Doluyordu gözbebeklerime
Bir damla dünya acısı
Kesilmiş bir güneş var
Çoğu senin göğünde
Sigaramı durmadan yakan
Suyun göğe aktığı bir yer, yanın
Taşa tutunmuş bir yosun
Biçimsiz dalgalar düzeltir başını
Denizlere dokunduğumdan mı
Bu uzaklık
İçimden su dökülür
İçimsiz

Barış ERDOĞAN

*Ata benzemeyen bir şey çiz
ama at olsun. Sanat işte o.*

Sanat kötüdür dostlarım. Doğaya, nesnelere büyümlü bir hava katacağım diye elli yıl ter dökün, ortada devşireceğiniz bir şey yok. Gidin pazarlarda domates satın, su satın. Bir çiftlikte inek besleyin çünkü doğadaki her canlının hediyesi sağlıklıdır. Akıl kumkuması değilim ama deneyimlerim elime bir reçete tutuşturdu: Doğu sanatın düşmanıdır. Sanattan uzak durun!

Eciş bütüş dizelerle Hayyamığa özenseniz tabutunuzun ardına üç beş acemi şair düşer. Vahşiliğe gökkuşağı rengi katanlar akşamları zeytin ekmeğe talim ederler. Batı da maalesef sanatın sözde dostudur. Bir overlokçu olsaydınız şişine şişine Singer dikiş makinesinin başında püfür püfür esen klimanın karşısında cüzdanınız kabarcak kadar para kazanırdınız. Bulaşmayın sanata. İnce boyunlu kadınların ressamı Modigliani aç öldü. Dostları (hepsi açtı) onu bir huzurevine yatırdıkları günün haftasında (kaynaklar on üç gün diyor) ölüm haberini aldılar. Bizim Fikret Mualla'nın kaderi de aynı olmuştu. Van Gogh farkına varmadan boyalarını yediği için sık sık zehirlendi, yardımına koşacak tek bir arkadaşı çıkmadı. Bir takım İngiliz anahtarı alıp musluk tamir edin, cebiniz para görür. Cemal Süreya çıkıp size, *"Bir senin gözlerin var zaten daha yok/ Ya bu başını alıp gidiş boynundaki/ Modigliani oğlu Modigliani"* dizelerini yazacak da mutlu olacaksınız. Bizim dişi Modigliani Ugur Umut henüz ruhumu keşif aşamasında bir portre yapıyor da, sat bunu, dedim; sanat paranın düşmanıdır, deyip ağzımın payını vermişti. Eleştirmen bizde kötek yemeye alıştı. Ama Berger, Modigliani için, *"... her resme eğrilerle başladı. Bir kaşın, omuzların, başın, kalçanın, parmak boğumlarının eğrileriyle..."* der de tepki görmez. Ben bizim dişi Modigliani'nin resimlerini gitgide anlamlandıramadığım için bunalıma giriyorum. Sanat, alıcısını zora koşar. Elinde meşin kırbaç Gauguin'in Tahitili Kadınlar'ının kölesi yapar.

Lütfen sanattan uzak durun. Mutluluğu iki dizede, bir büste, çerçevesiz tablolarla bulduk diyenler yalan söylüyorlar. Eğri oturup doğru konuşsam yalan söyleyen galiba benim. Sanat kendini budayan incir ağacıdır. Sanat nefestir. Sanat kendini adamaktır. Sanat kendini bulmaktır. Monet, kuşların ötüşüne benzetir resim yapışını. Demek ki seste bir renk var. Renkte bir ses, seste bir dokunuş, dokunuşa bir işitme neden olmasın? Hiç kimse çözemiyor sanatın ne olduğunu. Daha iyi ya, yoksa kör ressamlardan, sağır müzisyenlerden geçilmezdi dünya. Sizi bilmem, ben ruhsal hayatımı fotoğraflara, resimlere borçluyum. Bu yüzden şiirlerim çiçek bahçesini andırır.

Sanat karanlıkta ışığı görüp körleşmektir.

Onun kusurlu bir yapıtı benim mükemmel olarak adlandırılan yapıtımdan daha çok beğeni toplamıştı. Sanat kusurlu iş yapmak mıdır? Yoksa bizim kusurlu dediğimiz kusursuzluğun ilk adımı mı? Anadolu'da hâlâ geçimini ağıt yakarak sağlayan (sagucı) gruplar var ama ağıtları benim babamın ölümünden sonra yaktığım ağıt kadar yakıcı değildi. Sanat bir deha parıltısı, bir ışığın enerjiye dönüşmesiye kaba yapıtlara hangi gözle bir dehanın pırıltısı olarak vitrine çıkarılıyor? Şöhret sonrası bütün Picasso karalamaları ünlü müzelerde. Belki biz onların "altmış yıl artı bir dakika"da

HÜZNÜN CESETLERİ

Yatağın koynunda gökyüzü
Düşsel şüphede
Aritmik ve ritmik –
Kâbusum kapıda
Yatağa dönük yüzü
Gayet simetrik

Öfkeye durmakta yeryüzü
Yalnızlık depresinde
Epik ve mekanik –
Karanlık kökümde
Bir kıyır güzü
Bitmez bu yenilik

Süzgecinde burkulmakta su yüzü
Aksi yansır ıslak kalbe
Ezik ve silik –
Acıyan merhametinde
Yokuştur düzü
Düşünceler ise melankolik

Hüznümün cesetleri Ay yüzü
Her gece üşür bahçemde
Etnik ve lirik –
Bütün yaşam bedenimde
Ağırdır sözü
Derinlere doğru akar bir süreklilik...

yapıldığını bilmiyoruz. Hani Hattat Osman, Üsküdar'dan karşıya geçerken cüzdanını evde unuttuğu için kayıkcıya ücretine karşılık bir vav (Arap alfabesinde v karşılığı) yazıp verir. Kayıkcı burun kıvrırsa da götürüp yüksek bir fiyata satar. Kayıkcı günlerce hattatın yolunu gözler ama o vav bir daha yazılmaz. Kırk beş yaşında yazdığı Suç ve Ceza'yı Dostoyevski'ye otuzunda yazdırabilirler miydi?

Nedir sanatın derdi? Gerçeğini bozup onun tahtına göz dikmek mi? Gerçeğin bizi ardı sıra sürükleyemediğini fark edip sanat yoluyla gerçeği bozmak mı? *"Hiçbir sanat, gerçeğin kendisiyle yarışamaz."* dese de Zweig, sanatın büyüü insanlığın ilk duvar resimlerine kadar uzanır. Belki de gerçek bizim ruhumuzdaki fırtınayı dindiremediği için sanatın arenasında dönüp duruyoruz.

Sokakta camı kırılmış bir pencere ne kadar dikkatimizi çeker? O camla o pencere bir salona taşınsa, "Kırık Kalp" olarak adlandırılrsa sanatseverler başına üşüşür. Sanattaki büyüü fark edemeyene sanat gereksizliktir. Oysa sanat yığını esas almaz, yüksek anlayışın peşinde koşar, bir kişi bile olsa. Alphonse Daudet'in Değirmenimden Mektuplar'ında bir diyalog vardı, onun gibi:

- Hiç kimsenin tanımayacağı, bilmeyeceği bir sanat için neden bu kadar zahmet çekip kendini yoruyorsun?

- Birkaç kişi, bir tek kişi, hiçbir kişi de bana yeter.

Mehmet RAYMAN

TEKER

yanıma kıvrılır kedisi
bir sıcaklık yayılır içime
içtiğimiz suların yoluna düşer
üzüm bağları
hiç kurumaz çubuğun gözü
demlendikçe suyunu verir dibine

ülke toprağını tutan ormanlar vardır
kimi sıra dağlar boyunca çıkar önümüze
kimi olduğu yerden yükselir gökyüzüne
ağaçların adına düşen yapraklar
rüzgara besteletir ormanların türküsünü

küpler üstü düşünür şarabı demi
dönüşümün içinde kalır mevlevi
o kadar hızlı geçiyor ki zaman
bir fırsatına getirip yaşayamıyoruz
güneşin eteklerinden geçen aşkı

zaten yolumuzun sonu bilinmiyor
geyik boynuzundan daha derin uçurumlar
taşın keskinleşmesini ben denemedim
hele tekerin tekerlemesinde kalan ölümleri
nereye gömeceğimi hiç bilemedim

Hasan Ünal TEKAĞAÇ

HAİKU DEMETİ

1.
Kar derisinden
Elbise giydirir kış,
Çıplak dağlara.
2.
Birazdan ağlar!
Ayağı morarıyor
Koşan bulutun!
3.
Dere huzursuz!
Selin içinde kalmış
Küçük yatağı.
4.
Karanlık suda
Balıkların üstünde
Bir mavi yorgan.
5.
Masadayken ben,
Su birikintisinde
Titriyor gölgem.

Nevzat KONŞER

ÖLÜMÜN ÖTME SAATİ

- amcama -

Gecenin yarısında bir kaçak
gibi girdi demir kapıdan ölüm
saat bile durdu gecenin birinde!

eski tuğlalarıyla bir taş
gibi çaresiz bekleyen ev
yığıldı üzerimize!
hatıraların ayak izleri kanadı!

bir anka mıydı, güvercin mi
ölümün ötme saati
boşlukta dinlenen
kimsenin görmediği eldi
bedeninde gizlenen!

her şey yüzüstü kalır sahibi gidince
rüzgâr bile kendini arar oluklarda
cümleler sonbahara varır
insan kendine döker yapraklarını
kalbini kendinde kurutur!

yalnızlığın çıkardığı en güçlü ses
sessizlik olur!

Ekrem ACAR

HÂLLER VE KAPILARI

“Yemin olsun, İblis onlarla ilgili sanısında isabet etti.
İnananlardan bir grup dışındakiler ona uydular.” (SEBE, 20)

sesleri süpüren tennureleri cinlerin
âlemler arasında fır döner fısıltılar
kapılar hangi hâl içinde açılır Rûmî
söylesene hangi hâlde kapanır

aşkların ortasında salınır
cinlerin etekleri
cinler dediysem Rûmî
öyle dendiğindendir
kâlûbelâdan beri
yoksa kendimizi mi biliriz ki,
hâllerini bilelim evrenin

ama söyle Rûmî
herkesin kendi kapısı var da
herkes kendisinin mi bekçisi

İMGE, SAVANT VE SİNESTEZİ (İmge Algısal Bir Sorun mudur?)

Hasan EFE

Güzel sanatların olmazsa olmazıdır imge.

Yazınsal, görsel ve sahne sanatlarına kadar her alanda kendini gösterir. Çoğuleyin varlığını doğrudan koymaz ortaya.

Siner, gizlenir, saklanır; büyür ve küçülebilir.

Açıkçası biçim değiştirir. Böylece söyleyeceğini söyler. Görülmeyeni gösterir. Örtük alanı da açar bir yerde.

Yaşamda herkes bunu bilerek veya bilmeyerek kullanır. Günlük konuşmalarda da eksik değildir.

Örneğin, “O haberi duyunca yüreğimin çırısı alevlendi!” , “ Bende kalan bir avuç dünya, bunu da götürecek değilim.”

Bunlar her ne kadar imge olmasa da birey söylemek istediğini evirerek dile getirdiği için çağrışımsal bir etki yaratabiliyor.

Yazınımda imgenin biçim ve içerik değişimleri oldukça yaygın. Söz sanatları, mecazlar, vb. Tür olarak fabl, mizahi fıkralar... roman, öykü...

Şiirse bu alanda at koşturur!

Örneğin Sessiz Gemi, Yort Savrul...

Günümüz şiirinde şairlerin yolu da buradan geçer.

“II.

bir resim arkılığına sığınmıştım en sonunda

ve sehpa tozu olarak yaşıyordu gençliğimin kahramanları
ve bol bacaklı kadınlar”

(Çırağın Manifestosu, Ahmet Tahta, s. 37,
2. Bas., Kil Yayınları İzmir 2025)

Yaşam nasıl ki susuz, havasız ve yemeksiz olmuyorsa sanat da estetiksiz ve imgesiz olmuyor.

Aslında sanatsız da olunur ama bu ruhsuz ve kuru bir geçiştir, kişiyi insanlıktan koparır. Birey olduğumuzu anlamak, varlığımızı duygularımızla hissetmek bizim gönül gözümüzü ve zihnimizi açar.

Zihnin bir işleyişidir imge.

Bir beceri ve yetenektir.

Şiirlerdeki bu beceri ve yeteneğin işleyişiyle sanatsal haz eşiğini aştığımızda tat alırız. Şairin farklılık yarattığı bu durum bir şekilde bize yansır. Böylece baktığımızı farklı bakar, duyduğumuzu farklı duyarız ve algımızın derinliğini bu şekilde oluşturabiliriz.

Biz, bir başka biz oluruz.

Bu mekanizmanın işleyişinde şairin zihin örgüsünü pek düşünmez sıradan okur. Oysa yazının (edebiyat) içinde yer alan birinin algısı farklı işler. Şair ile arasında bir gönül bağı oluşur.

Örneğin Ece Ayhan!

Bir fark yaratmıştır şiirimizde. Bu fark onun zihninde oluşur. Beyni farklı işler. Yani yaşadığı nörolojik sorunlar Ayhan’ın şiirini de etkilemiştir.

“ Şiir ve Kadavra

1. Perşömen kağıtlar okunduğunda, kıvrıkturlar; şiirin ve

2. kadavranın içi açılmamıştır, insan insanın hiç.
Ece Ayhan “ (www.siiir.gen.tr)

Genel olarak bakıldığında imge zihinsel işleyiştir. Olanı farklı algılama, değişik açıdan bakma; yaşamı iç ve dış etkilere dayandırıp farklı yorumlamadır.

Uluay Koçak GÜVENER

KAÇAK ÜSTÜ

Hüznü birbirine yaslanmış gecekondular arasından dönerken

Güneşe varamamanın hüznü de bindi mahalleye

Sağlıklı bireyin izlediği bir yol olsa da bu, nörolojik farklılık gösteren bireylerde de bunu görebiliriz. Otizmlili bireylerde de böyle örutntü öne çıkabiliyor. Öte yandan bunlar yaratıcı olmalarına karşın günlük yaşamlarında sıkıntı çekebiliyorlar. Bu durum onları toplumdan koparabiliyor.

Bir başka yaratıcı özelliği sinestezi de görebiliyoruz. Sinestezi, rakamların renkler şekiller ve kokular gibi algılandığı bir durumdur. Uzmanlar bunu bir hastalıktan çok algı bozukluğu olarak görürler.

Sinestezi de algıyı başka yöne çevirir. Bir duyu organı uyarıldığında (ses, koku, görme...) bir başka duyu da eş zamanlı olarak harekete geçer. Örneğin pürüzlü bir sesin gri algılanması gibi...

Bir de spesifik zihinsel yetenekleri olan savantlar var. Bunlar bir müzik parçasını duyduğunda aynısını tekrar oluşturabilirler. Çizim ve heykel yapımları da mükemmeldir. Sanattaki yeteneklerine rağmen savantlar kendi öz bakımlarını yapamayabiliyorlar.

“Peki olağanüstü spesifik zihinsel yetenekler zekanın kanıtı mı? Savantların çoğu zeki değil. Hatta savantların çoğu düşük IQ’ya sahip ve kendilerine bakamıyorlar.”

(Zekânın Sinirbilimi, Richard J. Haier – Yayın Danışmanı Dr. Burak Berber –Psikiyatr-, 2. bas., s. 24, Mitra Yayıncılık , Eylül 2024 İstanbul)

Bu kişilerde yani nörolojik bozukluğu olanlarda hafıza, müzik ve sanat alanlarında sıra dışı beceriler görülmektedir. Uzmanlar bunları hastalık olarak ele almazlar.

Sinestezi ve savant özellikler taşıyan bireylerdeki bu olağanüstü becerileri; zihinsel ve nörolojik sıkıntı yaşamayan sanatçılarda da çokça görebiliyoruz.

Bu durum sanatçıların, şairlerin oluşturduğu imgeler onların gücünü daha da artırmaktadır.

Günümüz şairlerin şiirlerinde böyle güçlü imgeler oluşabilmekte.

“Solgun Bir Gül Mahcubiyeti” şiirinin ikinci bölümün ilk dizesinden,

“Elimin gül dilimin türkü terlediği zamanlardı”

(Hıdır Mutluer, Akatalpa, Sayı: 314- 2026-2)

Bir başka örnek.

“İçimde Taşan Yer” şiirinden,

“Kumbaram kırıldı

“İçinden para değil

“Ben döküldüm”

(Hüseyin Çomak, Akatalpa, Sayı: 314- 2026-2)

ANKARA BENİ SÜRÜKLÜYOR

Ankara, beni kendi içine çekiyor
 Bir kuyunun karanlık suyuna düşer gibi
 İçimde eski defterler açılıyor
 Sayfalar ıslanıyor, yazılar siliniyor
 Ben burada kalıyorum, eski bir Ankara gününde
 Zaman, sararmış kartpostal gibi masanın ucunda

Burada kalmak
 Kendi geçmişine zincirlenmiş
 Bir düşünüş
 Ölüm bile başka şehirde gerçekleşmez bana
 Adımı burada unuttular
 Ankara kışın uzun paltosu gibi
 Gidecek hiçbir yeri olmayan bir yazarın
 Üzerinden sarkmakta

Kaldırım taşlarının üstünde yağmurun artıkları
 Ayakkabımın ucunda biriken su
 Benimle mi yürüyor, yoksa Ankara' mı beni sürüklüyor?
 Boş çerçevelerde zaman akıyor
 Sabahın eğri yüzü beni tersliyor

Ankara'da bile
 Zaman akıyor
 Yağmur damlalarının kaldırımı çarpışında
 Bir çocuğun nefes alışında
 Bir kadının sessiz bakışında
 Varlık bize dokunuyor
 Suya eğilmiş bir yaprağın titremesinde

HEP BEN

susuz kalmış bir güvercinin dudağından sarkan
 ve sustukça yorulan odaların yüklüklerinde
 çarınha gerilen yatak, o yitik kadının
 yırtık hatırasıdır benden kalan

kime seslensem kimi sevsem masum
 şehirler suçlu gece avcısı tensever
 beni kendine benzetti, göğsümden yırtıldım

benim kadının iç içe geçmiş bir lisan
 ayrılığın imtiyazlı talebesi, ferman!
 kalebentlerine kendini gömen sur!

yeniden düştüm kendimle kavgaya
 içimi onarmaya yüzüm varmıyor, oysa
 muadil soluklanmalar mafsallı söküğe kara kış
 seni en iyi bildiğimi sanırdım, sarsıldım
 kırık dökük evler geçti üstümden
 acısını bildim sözün, pazen ve patiska döşeklerde
 çocuklarımı giydim hep senli günleri sildim

yalanda bitimsiz çelişki hep ben bilirim!

BUL BENİ

bul beni sabah kendini temize çektikten sonra
 bul gecenin geç açılan kollarında
 denklemin denk düştüğü demde bul
 bul zamanı parmaklarınla avuçladığımda

bul beni sirenlerin senfonisinde
 bul bilinmezlin öğretisinde
 okunmadan yırtılan broşürde bul beni
 gramerin kaynamayan kemiğinde bul

bul beni açılmaz kilidin şifresinde
 bul bir devrimin hemen ertesinde
 kılınmamış namazların kazalarında bul beni
 edilmemiş tövbelerin mahcupluğunda bul

bul beni bir yol kenarının yollu köşesinde
 bul bir değirmenin öylesine dönmesinde
 delilerin delil olduğu durumlarda bul beni
 salının sıkılıp çarşambaya çarpmasında bul

bul beni efkâr nöbetinde sızdığımda
 bul yeni uyanıp sabah birası yuvarladığımda
 tartılmamış hakların ahında bul beni
 kertilmemiş beşiğin kör talihinde bul

bul beni yakamoz yansımaktan yorulduğunda
 bul cevizler casusluğa soyunduğunda
 öküzler öksüz kaldığında bul beni
 sakızlar taş kestiğinde bul

bul beni bu son buluşun olsun
 bul bulunmam bayram olsun
 kaçak elektrikken toprağında bul beni
 yasak elmada kurtlandığımda bul

bul beni bulduğunda bırakma, bul
 güldür yüzümü yüzüne gülücük kondur
 bul ki kayıplarım hafızamdan da kaybolsun
 bul artık bul da belleğim soğusun

BODUR BAYKUŞ

geceyi büzüştürüp alnından
 yırtan kim?
 uykusuz
 yalnız bir çılgık dövüşü
 yıldızları tırmalar

balkonda
 bodur bir baykuş!
 gözleri dünya telaşı
 utandım!

Çiğli, İzmir

HALİL AKYOL'UN "YENİDEN" KİTABI ÜZERİNE...

Ayfer KARAKAŞ

1. *Antakya doğumlu ve yaşamını Almanya'da sürdüren bir şairsiniz. Avrupa'dan Türkiye'deki şiirin görünümünü bakımından edebiyatın bir fotoğrafını çekebilir misiniz?*

1. Avrupa'da yaşayan biri olarak Türkiye şiirini değerlendirebilmem epey güç. Bu güçlüğün arkasında yatan neden ise şu. Yirmi iki yıldır Almanya'da yaşıyorum. Yirmi iki yılın hemen öncesinde on yıllık "içeri" hayatı olan biri olarak güncel şiiri takip etmek benim için hayli zor oldu. Yani özellikle son otuz yıldır yayınlanan kitapları alıp okuyamadım maalesef. Genel olarak yapılan tartışmalardan konuyla ilgili söylenenlerden kendimce çıkardığım kaba sonuçlar var sadece kafamda. Genel olarak ilerlemeye inanan biriyim bu anlamda, şiir ve edebiyata yeniliği deneyenleri ve derinliği yakınları ilgiyle okuyorum. Ki bu son yıllarda yayınlanan kitaplarda hem biçim hem içerik anlamında yeni denemeler daha cesur diye düşünüyorum. Belki de bunda suyun başını tutanlara karşı alternatif yayıncıların çıkması buna çok büyük katkı sundu ve sunuyor. Tüm bunlar içerisinde şiirinde Osmanlıca kelimeleri kullananları anlamakta zorlanıyorum. Bunu kelimenin gerçek anlamıyla söylüyorum. Anlamadığım kelimelerle şiir okumak bana zor geliyor. Dediğim gibi güncel şiiri o kadarda yakından takip edemiyorum. Ama bir konuda eminim kıyıda kösedeki yazılan birçok güzel şiir var. Her yazanın kendine göre bir tarzı oluyor. Kimini kendime yakın hissediyorum kimini uzak aynı gündelik hayatta insanlarla olan ilişkilerim gibi. Edebiyatın üvey evladı olan şiirin öldüğünü yıllardır iddia edenlere inat halen yazılıyor olması Türkiye edebiyatının ayrı bir özelliği ve güzelliği. Kitap basımını tekellerin bir nebze de olsa elinden alan yeni yayıncılığın edebiyat ortamına katkısı belki sıcaklığına fark edilmiyor ama ileride bunun üzerine çok konuşulacaktır. Bu tekellerden kurtulmanın getirdiği bir zenginlik gözle görülür belirginlikte. Türkiye'de başka edebiyat sanat alanlarında olduğu gibi şiirde de bireysel sorunları kendine konu alan bir dalga yaşandı ve yaşanıyor. Genelde edebiyatın toplumsal konulardan uzaklaşarak bireye dönük sorunlarla ilgilenmesini o kadarda yadırgamıyorum. Sadece bu dengenin iyi sağlanması gerektiği inancındayım.

2. *Almanya'daki Türk ve yabancı şairlerle bağlantılarınız var mı? Türk şiirine katkı sağlamak adına orada neler yapıyorsunuz?*

2. Hayır Alman şairlerle bir bağım yok. Sanırım benim gibi sonradan bu ülkeye gelenlerin büyük çoğunluğunun problemi bu, kültürel farklılığın getirdiği doğal bir uyumsuzluk. Ama sunu çok iyi biliyorum ki burada yaşamaya devam edecek biri olarak buranın kültürüyle ve insanıyla birlikte yol almam gerekiyor. "Sen Acıya Düşme İdil" adlı ilk kitabımda yazdığım ve beni ısrarla takip eden bir dize var "anadilimizi anlamaz olduk" diye. Anadili Kürtçeyi sadece aile içinde kullanıp unutan, sokakta çocukken kullandığı Arapçayı da andımıza (Türküm, doğrudum, çalışkanım diye başlayan) kurban veren (oysaki her dil ayrı bir zenginlik) biri olarak en iyi kullanabildiğim dil Türkçe. Ağır ve karmaşık bir dil olan Almancanın zenginliği edebiyattan çok felsefi ve teknik alana mükemmel bir kaynak. Bu dilde şiir okumakta yazmakta bana zor geliyor. Şiiri başka bir dile çevirmekte gerçekten zor. Kitap tanıtımlarına ya da sohbetlerine Almanlar geldi mi kendimi ve şiirimi dilim döndüğünce anlatmaya çalışıyorum. Ama dediğim gibi bu iş biraz zor. Bir de şiiri sesli okumasını

seviyorum. Etkinliklerde kendi şiirlerim yansırı sevdiğim şairlerin şiirlerini de okumaya çalışıyorum. Şiiri kitaplardan okumak yerine dinlemeyi tercih eden bir kitle gerçeği var. Ki ben de şahsen en az kitaptan okumak kadar dinlemeyi seviyorum müzik eşliğinde sesli okunan şiirleri.

3. *4 şiir kitabı olan bir şairsiniz. Ben bir şair olarak şiirin fikir, taslak, ürün hallerini kendi açımdan biliyorum. Sizde bir şiirin üretim aşamaları, şiirin vücut bulması nasıl gerçekleşiyor?*

3. Bu konuda şu şekilde yapıyorum böyle yazıyorum demek zor. Birçok yoldan, yerden başlıyorum kafamda oluşturmaya. Bazen bir konu bazen bir dize, bazen bir resim, bazen görüntü. Ama kafama bir takılınca o şiir ya da düz yazı olana kadar gitmiyor. Şiirin başlamasıyla bitmesi arasında geçen süre uzun bende. Tabii ki bazen bir anda yazılıp bitirilen şiirler oluyor. Hatta düşündüğümün aksine güzelde oluyor. Ama ben yazma işinde de emekten yanayım. Tasarlamaktan yanayım. Üzerinde düşünülüp çalışılması gerektiğini düşünüyorum. Herhangi bir sanat eseri gibi. Önce fikir buluyorum, bu çoğu zaman beni rahatsız eden fikirler oluyor; ki o yüzden belki aşk şiiri yazmakta zorlanıyorum, fikirden tasarıya oradan düzeltmeye, yontmaya, süslemeye. Benim için en zor kısmı, beklemek ve bekletmek. Belli bir zaman sonra bekleyenleri yeniden okumak ve karar vermek. Ve bu işi sürekli yapmak. Sekiz saat çalıştıktan ve dört kişilik bir ailenin devamlılığını sağladıktan sonra kalan zamanda (ki uyku kısmından çalınan oluyor çoğu) yazmaya çalışıyorum.

4. *"Sınır" şiirinizin başlangıç bölümünde "Toprağı ilk çitle çeviren o insanla başladı bu/ Ol dünya ol ki bitmesin tek inancımız sevmek" dizeleri yer alıyor. Sormak istiyorum, peki "Birbirimizi ölümüne kanatmadan kurtulmanın" tek yolu sevmek midir, başka seçenek yok mu?*

4. Aslında insanın elinde kalacak olan son savunma aracı sevmek diye düşünüyorum. Kendi içimizdeki dahil kötülüğü yenmenin başka bir yolu olduğuna inanmıyorum. Polyanacılık anlamında sevgiden bahsetmiyorum. Şöyle ki Hitlerin insanları yaktığı fırınları görmeye gittiğinizde, oraları dehşetle izlediğinizde, orada yapılanları irkilerek aklınızdan geçirdiğinizde; o noktada sevginin hiçbir anlamı kalmıyor. Düşünmenin bile anlamsızlaştığı o anda elinde daha yaralayıcı bir şeyler olsun istiyorsun. Aynı şey Filistin halkına, ya da başka insanlara yapılanları ekranlarda seyrederken de gelip duruyor. Bu noktaya gelmeden bunu önlemenin yolu olarak sevmek ve tabii ki daha birçok insani duyguyu (utanma gibi) kuşanmak olduğu fikrine tutunmak istiyorum. Milyonlarca insan sokağa çıktığında sistem işlemediğinde İsrail saldırganlığını durdurmak zorunda. Kötülüğü kötülükle kaldırma fikri tarihte çok denendi ve başarısız oldu. Bu sadece sistemlerin ya da devletlerin insanlara koyduğu değil insanların kendi aralarına çizdikleri sınırları kaldırırken birbirlerini kanatmadan kurtulmalarına yardımcı olsun istiyorum. Hayatı, insanı, birini, doğayı fark etmez bir yerlerden sevmeye başlamak önemli olan. İnsani duygularımızı rehin alan, bizi savunmasız bırakan bu çağa başka türlü direnmek zor. Parmağın tetiğe basması küçük bir hareket ki sevmekte çoğu zaman küçük bir hareketle başlıyor.

5. *"Sınır" ve "Nefes Almayı Unutan Kentler" şiirlerinde olduğu gibi pek çok şiirde "sınırlar"a vurgu yapmışsınız. Çitler, duvarlar, çizgilerin ötesinde nedir ki "sınır"?*

5. Sınır koymanın temelinde koruma içgüdüğü var. Burada korunmak istenen ne o önemli. Kendisine zorla sınırlar çizilen

BAM GÜM

aşka en başından ölmekle başlayacaksın bilirim
kudurmuş bir çiçek olmadan yaşlanacak
koridorlarında karşısına çıkmaz bir hiç huzurla
vuracaksın teline orta yerinden kırgınlığın bam

pencerende çiçeklerin de var ölü de yaprakları
koşana koş diyenlerin peşindesin
çok da yaşamayacaksın zehirler akarken kentine
nasılsa renksiz bayraklar asılacak törenlerine

ve hayata atılacak en güzel golün
yalnızken atıldığını hiç bilmeyeceksin güm

bunun dışına çıkılmasına izin verilmeyen ya da özel
mülkiyetin dokunulmazlığı adı altında insani olmayan bir
sistemi korumak adına çizilen sınırlar derdim. Birbirine komsu
halklar arasına zorla çizilen onları birbirine düşmanlaştıran
sınırlar. Ve tabii ki kendimde dahil olmak üzere bütün bunların
toplamlarının sonucu kendi kendimize koyduğumuz sınırlar.
Belki çok hayalci gelecek ama bence hangi biçimde oluşmuş
olursa olsun bütün sınırlar kalkmalı. Belki de özgürlüğe
gelmeden bir önceki durak olduğu için bu sınır meselesi
kafamda ısrarla gezip durdu o kitap dosyasında.

6. Son olarak bir şair olarak şiire dair neler
söylersiniz?

6. Şiiri; kendimi anlamamda ve anlatmamda bana yardımcı
olduğu için, bizdeki eğitim anlayışının ve aile yapısının doğal
sonucu oluşan konuşma “özürlülüğü” “nün bir ürünü olarak
beni desteklediği için seviyorum ve kullanıyorum. Yirmi otuz
yıl hiçbir yerde yayınlamadan şiir yazdım. Bu korkunç sağlam
sistemin yıkılmayacağı ve ne kadar uğraşırsan uğraş insanların
değişmeyeceği, sel gibi akan bu hayatta kendimi
kaybedeceğim gibi korkulara karşı durabilmek içinde olsa
kazıdığım mevzi oldu şiir bana. Onu “Silahını temizleyen
kiralık katil edasında şehirler” de zaman zaman saldırıya
geçebileceğim bir sığınak olarak kullandım. O benim için; beni
yaralayan bir hayata, düşlerimi paramparça eden sisteme ve
içindeki kötülüğün farkında olamayan bireylere karşı
tasarlanmış bir sığınak.

Şiir hayata dair bir toplamdır ve kesinlikle insandan
beslenir ve onu anlatır. Herkesin kabul ettiği gibi; bir dil
işçiliğidir şiir. Verimli olmak için üzerinde doğru bir şekilde
yoğun çalışılmalı ve özenle yazılmalı. İçeriği de dahil olmak
üzere biçimine belli kurallar koymayı pek de doğru
bulmuyorum. Ama bana güncel ve gündelik yaşamın dahil
edildiği eserleri okumak daha fazla keyif veriyor. Sokakta yol
çalışması yapan işçilerin sesini duyduğum şiir bana daha
gerçek geliyor mesela. Herhalde o kadar çok sahte şey,
sahtekârlık var ki gerçeği ve gerçekliği arıyor insan. Bir de
hayat ve insanlar yeterince karışık, şiir bunu sadeleştirip
derinden anlatsa ve bunu anlatırken içindeki müzikle
hissettirse ne güzel olur.

Zaman ayırıp emek verdiğin bu güzel ve anlamlı söyleşi
için sana ve buna olanak sağlayan Klaros yayınlarına çok
teşekkür ediyorum.

**KUZEY YARIM KÜREYE BAHAR
GELMİŞ**

Kuzey yarım küreye bahar gelmiş
Taziye giderken fark ettik
Duymadık badem çiçeklerinin seslenişini
Papatya falı aklımıza gelmemiş bile
Umudun önünde barikatlar vardı
Lafa tutup oyalamışlar hevesimizi
Bunu vakit varken iyice düşün
Artık bahar temizliği yapmalısın
Çöp eve dönmesin yaşındaki aklın
Önce haberlere imanını söndür
Sadece yalandan mahrum kalırsın
Bakışların çarpılmasın bir daha
Kalbin ve düşün kanamasın bugün

Kuzey yarım küreye bahar gelmiş
Cemreleri bir bir toplamışlar
Biz ölüleri suluyorduk yine
Mutluluk su gibiydi, nasıl unuttuk
İhtiyaçlar hiyerarşisinde yerimiz nerede
Kalplere kuşlar konuyor mu, diye sor
Kısacık ömre yakışanı düşün
Düşünceli halin, en sahici umudum
İnsanca yıkan, kalbime öyle sokul
Sakın kimse beni sevmiyor deme
Bana da dedirtme bu inançsız sözü
Bir şiir demeti gibi içten, geniş
Rengârenk bir şemsiye gibi
Kalbimin tam hizasında dur

Kalbim batıya bakmasın artık
Eski resimleri kutsamak da usanç veriyor
Gülüşi tazelenen yüzler göster bana
Akşamdan olumsuz sözler ıslatmadan
Kalabalıkta bulanmadan konuş
Havadan sudan bahset en güzeli
Kendi toprağından bir kucak dolusu gül
Ne olur sanki Filistin’de, herhangi bir yerde
Bir zulüm vurdu kendini de desen
Bakışlarıma yazık olmasa
Hüzün gündem yapmasa bugün
Artık garibanlığımıza delil olmasa
Bozulacak diye tükettiğimiz çürük gün

AÇIK GÖRÜŞ

yüz, balkonu insanın
durmadan gözlerden
bakışların atladığı

konup konup uçuyor
tebessüm pervazlarına
bembeyaz güvercinler

ANNE İLE YAŞAYARAK YAŞLANMAK

Erkan KARA

Hayatımızda yaşlılık, yalnızlık ve ölüm çok tabii süreçler. Burda, yaşlanma ile gelen o kaçınılmaz değişim ve dönüşüm insanın başkalarına belli seviyede bağlı olma zamanı olduğu kadar, aslında ölümün daha yakın olduğu bir yaş; insanın aslına, Allah'a dönüşünün bir habercisiydi. Çünkü, her şeyin bir sahibi var hatırla, sûr'a üfleyecek meleklerle, yeniden doğmuyordu kimse ölmeden.

Ama, yine de ölüm en garip halimizdir bize. İşte, annem yaşlandıkça yanımda, ben de o kadar inceliyorum. Bir yerlerde söylemiştim yine: adın'ın ölüme yazıldığı yaşlar'da annem diye. Ne mutluyum ki unutulmuş birisi değilim, ben de onunla birlikte yaşlılığa giriş yıllarındayım artık. Anneyle yaşayarak yaşlanmak. Bu, çok güzel bir duygu: bir annenin evladının yanında yaşlanması, evlat için şükredilecek bir şey iken (analık hakkı için), anne içinse adeta cennetin yeryüzündeki yeri olsa gerek. Çünkü, "evlatlar ebeveynlerin imtihanıydı" ezberin yaşam geçirmediği yerden. Biz bu imtihana çalışmış mıydık? Bilmiyorum! Bildiğim: herkes kendi yaşamın terzisi derdi, onun için konfeksiyon giyinmemizi sevmezdi annem.

Yani, evi hayat kılmak annede saklı bir büyük sır imiş. Evet, annem yaşlandıkça yanımda, ben de o kadar inceliyorum. Yukarda da dediğim gibi: ezberin yaşam geçirmediği yerdeyim ben de. Çünkü, babam, hem kendisi hem de benim için çok erken denecek bir yaşda çıktı "dünya oyunu"ndan. Onun için, bir babayla yaşlanmanın ne demek olduğunu bilmiyorum. Ah, herkes için işaretler saklayan hayat, benim için de saklıyordur, ki –nefsimin de hakkı var dünya zamanı'ndan– ben, onu annem için öteye ertelerim. –Sanki, bunlar zor işler deyip, sana gıpta ile bakanlar mı olacak? Kimbilir.– Oysa, bana bunları yaptıran annemin gözlerindeki çocuktur.

Hani insan yaşlandıkça çocuklaşır derler ya, evet, annemin gözlerinde o çocuktur gördüğüm ki artık bir nuh'un gemisiydi insanlığa. Şimdi, yaşlanan ana babaya, çocuklarla torunlarla merhamet: onları yalnız bırakmamaktı. Çünkü, yaşlılar yalnızlıklarını uykuyla gideriyorlar. Oysa bu, uykuyla ölüyorlar demekti, yaşlılar. Bu anlamda merhamet: evin bereketidir. Bereket ki sayının ötesinde bir şeydi. Onun için, çocuklarla yaşlıları yanında bulundur diyorum, cennete gitmek için değil, her eve dönüşlerinde, kalbini temizleyip onarmaları içindi. İşte "gülден geliyorum" demek de böyle bir şeydir. Yani değerler hafızası. Tabii ki bu hâlleri kıskanır melekler de.

Evet, kâl lisanın değil, artık en açık bir dil, hâl lisanın konuştuğu zamanlardı: yaşlılık. İşte annem, şubat da bitmek üzere diyor adeta, penceredeki güneşe tebessümü ile (eskiler şubat ayı için: ölüm ayı derdi de). Nasip olursa bu kışı da annemle atlatmış olacağız. Sonrası bahar bahar bahardı bize, biz de bağıracağız: yaz hatırlanmaktı, diye. Ve çok şükür çok şükür diyeceğiz annemle, bir bahar daha görmenin mutlu sevinciyle.

Hasan ÇELİKKOL

KORKUDAN GELEN ÇARESİZLİĞİN SONRASI

*"Ve sonra en büyük fare yüzlerce insanı öldürüp
biat etmeyenleri mahkûm etti"*

Korkunun kardeşi çok uzak deniyor ama içimizde
Beynimizi kemiriyor; belli ki komaya girip saatler sonra
öleceğiz
Mübah sayılan bir cinayetin içinde
Yok oluş ve son

Sonsuz kere yaşandı
Zalimler her zaman zalim
Öyle görünüyor ki elmanın yere düşmesinden daha önemsiz
bu durum
Bir elma çekirdeğinin kelebekle karşılaşmasından da
önemsiz

Hayat bazen sonla başlıyor, annemin dediği gibi
Ölüm hiçbir işe yaramıyor isyan etmedikçe
Yarın yokuz, kimse farkında değil
Sonrası gözyaşı tufanı

Ahmet Şerif DOĞAN

PARVEEN

Ete kemiğe bürünen Yunus'tan çıktım arşa
Yıldızlar kum tanesi ayaklarıma takılan

Bir zerreyim diyenler zerrenin içinden çıkamaz
Balığın karnında bir ömür yaşadığımız

Hırkanın kerameti yok, keramet giyen de
Giynen de bizden, giydiren de ama uzak olsun elleri
giysimizden

Gökkubbenin altında sesler hoş sedalığını çocuklara
bıraksın
Büyükler kendi mezarını kendileri kazsın

Bu evrene harcanan her salise zarar ziyan
Sonunda dönüp dolaşıp gelinen noktada yok bir uyanan

Yarayla dürtülen yarasını görmez, acısı kurur kabuğunda
Eyüp kalkar gider sarmaya irin dolu bedenini

VE SÜRÜNEN DÜNYANIN AY İNADININ
KIRGINLIĞI.

Durmuş TAŞDEMİR

EŞİK

Size ölümün soğuk yüzünü bırakacağım
Ürperten bir sıradanlıkla
Hem şaşırtıcı hem gerçek
Ne zaman ve nerede bilemeden

Bakarken şaşkın ve acemi gözlerle
Çözemediğim yaşamı
Dünyayı henüz tanıyorken

Eksik şiirlerim beni hatırlatacak
Kitaplarımın sayfaları henüz aralanmış
Gerçekleşmeyen arzularımın külünü
Ve sıkışmışlığın yarasını taşıyarak
Kayacağım sonsuzluğa

Yokluk ve sonsuzluk aynı harmanda
Boşluğa sabitlenmiş bir çift göz
Belki şaşıracam
Yüzümde donmuş bir tebessüm

25 Şubat 2026

Semih BAŞAR

PORTOFİNO'DA AŞK

Hafifçe bir meltem ılık ılık
yalarken yüzümüzü Adriyatik kıyılarında,
bir Andrea şarkısı inceden kulaklarımızda
ve seninle biz,
Dünyayı öylece bir terkin keyfini sürüyoruz
“hafif adımlarla ve gülümseyerek”
altın kumsallarda..

Mehtabın nutku tutuk, sana bakıp
batmasam diyor,
Venüs gıptalı kaçamak bakışlar atıyor.
Aslında, bir yerlerde bir çok şeyler
senin dışında, senden bağımsız
senden haberli habersiz
Hayli tuhaf yaşanıyor.

Duymuyorsun, mehtabın rengini
Ve dokunamıyorsun rüzgâra!
Kapattın mı gözlerini ki ah,
Adriyatik'te kasırğa.

/gün iniyor, şarkı bitiyor
Birazcık soluma yanaşsana.

İlhan KEMAL

KAR ALTINDA

öyle bir kış: sibirya buzu! sarındık paltomuza
kerhen dedik: var her şeyin kıymeti, mevsiminde
- canım, canım, ne kıymeti olur ayazın, laf işte! -
can ki hoyrat kollarında üşümenin, darmadağın
öyle bir mahfil, gözdeki bakış bile kar altındadır

şaşırdık ey yeryüzü, ne yaptığımızı bilemedik
sarıldık sana, gül pamuğundan yorganımız bildik
başımıza çektik, fakat, kaldı ayağımız dışarıda
bu neden böyle oldu canımcığım, kırlangıcım
neden yanıldık toprağın damarları sıcak kan diye
şakaklarımız kan altındadır günlerin avlusunda

ah! yaz da ayazdır, ortasından çatlamışsa anlam
kimse anlayamaz sarı sıcakta insan neden üşür
hiçbir almanakta tek satır yer almaz bize dair
geldik geçeriz dünya dedikleri zemheri yurdundan
zan altındadır yaşam annenin bize olan şefkati.

Orhan EMRE

BULANTI II

vahşi bir hayvan gibi
ağacın gövdesinde durdum

tersten gelen doğum

çilesi bitti yağmurun
kuru otların gürültüsü
esen rüzgârla düştü...
korkunç izleriyle yapıklar

ne çok yorgunluk

göğe uzanan kuşku
belki bu son yolculuk

nasıl sona erecek bütün bu hikâye

Yasin Ilgaz IRMAK

“TARİK”AT / “TÂRİK”AT

Enes Kara'nın anısına

Bir gün...
Tarık'ın başına
“mûnis” bir şapka düşer.
Ve...
“Yol”un “karanlığı”
tebarüz eder.

KİTAP MI ALLAH GÖSTERMESİN

Emin ORHAN

“Abi inşaata mı gidiyorsun?!” diyen cılız bir ses.
Tınısını biraz daha artırarak, “Elindeki tuğlaları mı götürüyorsun?”

Dönüp baktım.

Tanıyamadım.

Sırıltınca sapsarı dişleri ortaya çıktı. Eliyle ağzını kapatıp, “Çıkaramadın herhalde,” dedi ürkek ürkek.

Biraz tedirgin oldu, özür dilemek için ellerini saldığında tanıyabildim.

Caminin alt sokağındaki çaycı Necip.

Yüzümün aydınlandığını görünce rahatladı. Çaya davet etti.

Epey de yorulmuştum. Evden ayrılmış neredeyse altı saat oldu. Zafer Çarşısından çıkıp Mülkiyelilerin oralarda dolanırken anlamamıştım zamanın nasıl geçtiğini.

Ne zaman elimde kalın kitap görse, “Bunlar tuğla gibi Abi,” derdi Necip.

Elinin kitaba değdiğini pek görmedim. Geçmiş yıllarda onun çay ocağında unuttuğum kitap olurdu. Ben üç beş gün sonra döndüğümde aynı yerde dururdu unuttuğum kitaplar.

“Necip bir kenara koysaydın bunları,” dediğimde günah işlemekten korkar gibi büzülür, “Allah yazdıysa bozsun Abi!” diye karşılık verirdi.

Kutsal bir emanet olarak mı, yoksa zarar gelmesin diye mi yapardı pek anlayamazdım.

Konuşlandığım masaya bir duble çayı bırakıp askıdakileri dağıtmaya gitti.

Elimdeki kitabın sayfalarını karıştırırken yanıma ilişti. Gözü, kaşı ve dudaklarıyla kitabı ölçüp tarttı. Boşalan bardağı alıp kalkarken, “Epey ağırmış tuğla Abi,” diyerek omzunu içe çekti.

Çayımı masaya koyup karşıya geçti.

“Necip sen kitap okumaz mısın?”

“Yoh!” dedikten sonra kafasını iki yana sallayıp, “İlk mektepte üç beş kitabım var idi, onların hakkından zor geldim. Zar zor şehadetname aldık gurtulduk.”

Çayımdan bir yudum alıp, “Aradan yıllar geçmiş Necip,” dedim.

Yanıma sokuldu...

İlkokulda matematik kitabını yağmurlu bir günde çamurlu suya düşürünce önce evde babasından, okulda da öğretmeninden iyi bir dayak yemiştir.

Onun deyişiyle, “Allah inandırсын Abi eşek sudan geliceye gadar yediğim sopaların haddi hesabı yok. Evde dayak, okulda dayak tutmadı dizlerim. Öte dağın yamacında halamlar var idi, sürüne topallaya gecenin garantisinde varıp vurduğum kapılarına, beni görünce kan revan içinde, orada da koptu kıyamet.

Her neyse yaralarım silinip karnım doydu. Orada minder ucunda uyuyup kalmışım. Kalış o kalış. Bi daha dönüp bakmadım geri.”

Sesi, yüzünün rengi, alıp verdiği soluklarla tekrar yaşadı o günleri Necip.

Kitabı masanın üstünden alıp bir poşete yerleştirdim.

İçcebeci'deki Necip'in çay ocağına giderken elimde kitap değil bir kağıt parçası bile götürmedim o günden sonra.

Fatma ARAS

ADINI KOYAMADIĞIM

Ben sana su diyemem
başka taşları okşayıp başka yataklara akar.

Ben sana ne diyeyim
basınç desem eksik kalır
çünkü sen göğsümde genişleyen gökyüzü
her nefeste çoğalan ışıık.

Gece desem, herkesi aynı karanlık örter
rüzgâr desem, onun uğultusu derin
fırtına diyemem, sen fırtınanın
yönünü incelten bir merhametsin
içimde değişen iklim mi desem?
ama kışa hazırlıklı değilim
ya da yeryüzünün en eski susuzluğu diyeyim
her yudumda biraz sana varmak için...

Ben sana adı konmamış bir sızı mı desem?
içimde büyüyen
her dokunduğumda kendini çoğaltan
özledikçe büyüyen bir sevgi
sustuğum yerde diriltken kader
adını koysan diner mi acım?

Ben sana alfabeden kopan ilk hece diyeyim
adını söylemeden çoğalan
içimde yandıkça beni sana yükselten
ilk hece.

Demet DUYULER

İŞİLTİLİ YALNIZLIK

İşıık çoğaldı
insan karardı biraz
gece kalabalık

Görüntü parlar
gözler aydınlıkta kör
gece sağırdır

Bilgi akar hep
anlam çekilir birden
gece bir boşluk

Herkes konuşur
söz çok kulak mühürlü
gece yerleşir

Ekran her yerde
insan silinmiş kadrajdan
gece apaçık

Çağın sorunu
ışılıtlı yalnızlık
yan yana eksik

Ahmet YILMAZ

SENİ BANA

Balkonda saksı üşür biliyorum akşama maç varmış
Kedi camda güneşi çiziyor seni arıyor ellerim
Savaş çıkmış adliyyede yaralanmış adalet
Aciller epey yavaşlamış diyorlar çok yağmur yağmış

Çarşıda bereket yok dünyanın uçkurunda sabır
Adını tekrarlıyor bir merasim gibi karada boğulan
Hırkası yüzünde tiftikleniyor o kadar
Bülent abi yaşamış yaşamamış

Kirada batan kumarda omzu çıkan ayakta ölen
Ülkemin bütün karakollarında gözün kara
Hatırın yeşersin diye şeker tutuyorum çocuklara
Ada vapurundan İstanbul bir tövbe gibi ardın

Vay benim solgun kazağım belime sardığım ipim
Dağdan dağa dumanlar başına senin

Gülten Doğruyol İNCESU

HER TOMURCUK BİR HARF

Başlayan bir çisenti ve toprak kokusu
Kırlangıçlar fır dönüyor saçaklarda
Ve her yer her şey kıpır kıpır...
Kurbağalar göllerde şenlik
Ağaçlar tiril tiril beyaz içinde
Yeşilin en güzelinde yaprak
Yaşamak arı kovanında oğul
Serin mavi göğün altında
Boy verirken söğütler
Su yatağına dönüyor içim
Kalbim güp güp!

Baharın harflerine bakıyorum
Her tomurcuk bir harf
Henüz yazılmamış bir kâğıt gibi
Tertemiz.

Gökhan DEMİR

KRİSTAL KALE

koruyamadın o kristal kaleni
varlığın bir yenilgiye dönüşüyor şimdi
parçalaniyorsun, her zerren senden kaçmakta
ama kendin kaçamadın içinden ve sormadın hiç neden
bulutların koluna gir, koştur gözyaşının sağanağında
yaklaşıyor işte beklenen, darmadağın olmak için hazır
her şey
ister kabullen ister gül eğlen

Mustafa EMRE

UÇUP GİDEN DİZELER

1.
Dinledikçe yürek
Gün ısıyor
Ürpererek
2.
Apak bir el
Güne anlam katan
Sıcacık bir güzel
3.
Orada bıraktım
Anılarımı düşlerimi
Sonsuzluğa aktım
4.
Birdenbire
Bir kuş düşüyor
Gökten yere
5.
Bir gömüt
Derin ve sessiz
İnce söğüt
6.
Bir kadın bir çocuk
Buluşurken
Yağmurlar boncuk boncuk
7.
Gökyüzü yorgan
Yeryüzü yatak
Uykular yorgun
8.
Önümde su
Ardından ben
Yol duygusu
9.
Deniz beşik gibi
Ölüleri sallıyor
Kayık suyun dibi
10.
Elim yok ayağım kesik
Yüreğim avutuyor beynimi
Geçiliyor aşılmaz eşik
11.
Yüreğimin sesi
Beni çağırıyor
Ufukların hevesi
12.
Bahar gelmiş
Bir gelincik fısıldadı
Kayaları delmiş
13.
Kedi ile kız
Birlikte yürüyor
Gün ile yıldız

BURSA FLANÖRÜ, 9

Ramis DARA

Kıştan çıkış vizesi / Şehrin yaban sebzesi
Balıktotu-Kaldırık / Benimçin dağ mezesi...

Bursa pazarlarında “Dağdaann!” diye satılan ürünlerin gerçekten her zaman dağdan olanı sadece balık otudur (*Trachystemon orientalis*). –Diğerlerinin bazıları -maalesef- satışı artırmak, reklam için söylenmiş yalan olabilir. Bu bitki, Dağın şehre değdiği İnkaya, Çongara (Yığıtali) köylerinin kırsalları dahil bütün yamaçlarda bulunur. Neredeyse kış ortasında başlar, bütün bir baharı geçip yaz ortasına kadar pazarları süsler, mutfakları şenlendirir durur. Haşlanır, suyu dökülür; sade, yumurtalı, pastırmalı kavrulur.

Ancak Türkiye’nin her yerinde yetişmez, sadece kuzeyde, Karadeniz illerimizde ve ünlü Dağı sayesinde biraz Karadeniz havası taşıyan Bursa’da görülür. Bizdeki adı budur ama Karadeniz’de Kaldırık, Kaldırık, Ispıt, Hodan, Kürtüne, Tomara, Töş... gibi hemen her yörede değişen adlarla anılır.

Bursalı sayılı dostlarımdan eczacı Yalçın Oğuz ağabeyin verdiği bilgiyle eski Bursalı aileler yılda en az bir kez bu bitkinin yemeğini yapmış.

Rahmetli arkadaşım-dostum Melih Elal Bursa kökenli olup da bu bitkinin yetişmediği yerlerde yaşayanlara Bursa’dan armağan olarak balık otu yollandığını söylemişti bana, onlar da Ankara’ya akrabalarına yollarlarmış...

Şurda eski duvarım / İyi ki hâlâ varım
Bir kışın geçtiğini / Kaldırık’ten anlarım...

Not:

Balık otu adı Türkçede genellikle derelerden balık tutmada kullanılan hafif zehirli bitkiler için kullanılır. Bizim balık otunun böyle ‘yaramaz’ bir özelliği yoktur. Hiçbir yerde okumadım, işitmedim de; ama buna balık otu denme sebebi bitkinin körpe kökleriyle yaprak saplarının kendine özgü, yalın, dolgun, balık kıvamında olmasından kaynaklanıyor olmalıdır.

*

Şu günlerde “Yakında leylekler gelir, arkasından ebabiller, sonra kırlangıçlar ve kırlarımıza, başta bülbül olmak üzere onlarca, belki yüzlerce göçmen kuş...” gibilerden bir şeyler yazacaktım ki olmadı:

Eskikaraağaç köyüne Adem amcanın Yaren leyleği geldi apansız. Şöhreti yalnız köyü, Bursa’yı ve Türkiye’yi değil, dünyayı saran leylek!

Ancak Yaren bu yıl, belki de artık yaşlanıyor olmanın yorgunluğuyla biraz çekingen davrandı, bir iki gün yuvada ve çatılarda oynandı; bunun üzerine gelenin Yaren’in eşi Nazlı olduğu sanıldı. Ve merak edilmeye başlandı:

Acaba Yaren 15. buluşmasına gelecek mi - gelemeyecek mi?

Sonra leyleğimiz kalktı, kanatlarını açtı ve velinimetinin ya da kadim dostunun göle açılmış kayığına kondu. Böylece gelenin Nazlı değil, Yaren olduğu anlaşıldı. Herkeste bir sevinç bir sevinç! Bütün bir bahar ve yaz, doyasıya yaşamak için...

Bu yıl da leylek göçü başladı, arkası gelir; ben şimdi artık, önce ebabilleri, sonra kırlangıçları bekleyeyim. Şehrin ‘oportasında’ bülbülleri gözlemenin ve dinlemenin imkânı yok.

Bülbüller ergenlikle gençliğimde Derebağ’daki tütün tarlamızın yanındaki dereye gelirler ve gece boyunca öterek beni uyutmazlardı.

Bazen uyukum iyice kaçınca (çünkü uyumam lazım, sabah ezanından önce ailemle birlikte tütün kırmaya kalkacağım!)

cibinlikten çıkar, dereyi taşladım. Bülbülcükler bir süre susar, sonra yeniden başlarlardı dem çekmeye.

Ve son anda hatırladım:

Adem amcayla Yaren leyleğin güzel yurdu Eskikaraağaç köyüne nisanda bülbüller de geliyor bolca...

*

Kozahan’da kar gibi beyaz kozalarla dolu çuvalların alınıp satılmasının son yıllarına yetişebilmiş, muhtelif semtlerdeki harap ipek fabrikalarının göklere yükselen bacalarına bakmış, hatta bazı fabrikaları gezmiş, şehrin kenarlarındaki, ipek böceklerini beslemek için yetiştirilen dutlukları görünce adeta heyecan duymuştum.

Dolayısıyla, ürün almak için kaynar kazanlarda canlarına kıyılan böcekleri düşünmemeye çalışır, ipekçilik işinin ortadan kalkmasına hayıflanır, geçmiş günleri özel bir romantizm ve özlemle hatırlardım.

Ta ki Refik Halit Karay’ın 1909’da yazdığı, Bursa’da geçen Hakkı Sükût hikâyesini okuyuncaya kadar.

Burada ipek fabrikalarında ağır koşullarda çalışan işçilerin sağlıklarının nasıl kolay bozulduğunu ve genç yaşta öldüklerini öğrenince (ah Fotika, ah!), ‘iyi ki sona ermiş bu iş’ diyorum şimdi.

*

Son yıllarda okuduğum kitaplardan ikisini bitirirken üzülüm. Bitmesinler diye araya başka kitapçıklar sıkıştırdım, şöleni uzattım.

Biri *Kendime Düşünceler* idi, diğeri *Memleket Hikâyeleri*. Biri düşünce-felsefe kitabı, diğeri hikâye. Birinin yazarı Roma imparatorlarından Marcus Aurelius (121-180), diğerininki bizden, Refik Halit Karay (1888-1965).

Birinde yaklaşık olarak hayat felsefemin köklerini, dallarını buldum, doğacı ve barışçıl. Diğerinde yaşadığım coğrafya ve tarihin yüzyılı aşan yaşantısından parçalar, insan manzaraları, hüznü ve yer yer trajik.

Hem artık yaşım gereği, hem de yoğunluktan, okuduğum kitapların havasından kolay çıkıyorum, unutuyorum; bu ikisini unutmamalıyım...

*

Anadolu Notları kitabı (çok eski bir baskısı) yıllar yılı benimle birlikte Türkiye’nin çeşitli şehirlerini gezdikten sonra evimden diğer değerli arkadaşlarıyla birlikte çekip gitti. Okunmadan. İyi ki yakınlarda iki cildin birlikte yapılmış son baskısını almıştım. Bugünler bana bir tür şifa gibi geldi ve gelecek gibi görünüyor.

Hayata, olaylara bakarken, özellikle edebiyat alanında, kılı kırk yaran, titiz biriyim; ama son 30 yılımda ayakta kalabilmek için bir yandan da hep bir tür Polyannacılık oynadım.

Her tür sorunla yüzleşirken kendime küçük dayanaklar, teselliler aradım.

İşte, şimdi de:

Bir önceki şiddetli soğuklamayı (*influenza*) daha yeni atlatmışken bir yenisi musallat olmaya çalışıyor bünyeme.

“Sokaklarda daha az zaman, evde daha çok...” mottosuyla bu dönemi atlatmaya çalışırken, Reşat Nuri Güntekin’in Cumhuriyetin ilk yıllarında Anadolu’da yaptığı yolculukları, bu süreçteki gözlemlerini, duygu ve düşüncelerini tatlı tatlı anlattığı yazılar ruhuma çok iyi geliyor.

*

Şehir merkezinde, yarımşar - birer saatliğine kendilerine sığınıp bir şeyler okuyabileceğim kahvelerin uçup gitmesine hayıflandığım şu yağmurlu ve soğuk günlerde *Anadolu Notları*’nda yolunun kahve övgüsüne çıkmasına pek sevindim:

Reşat Nuri Güntekin 1930’larda şöyle demiş: “*Anadolu âlim değildir fakat ariftir. Kolay tesir altında kalmaz; vakalar karşısında öyle sağlam mantığı, öyle unutulmaz sezileri*”

vardır ki insanı hayrette bırakır. Eğer bu cins zekânın kafalarda ot gibi kendiliğinden bitmeyip biraz da bilgi, görgü ve yaşayış tesiriyle meydana geldiğini kabul ediyorsak bundan kahvelerin rolünü mutlaka tanımağa mecburuz.” (s. 167)

Değerli yazarımız kahveleri o yıllarda bir tür toplumsallaşma alanı, adeta halk ve hayat okulu olarak görürken, bense 2000'lere doğru onları çevreden soyutlanıp içimle baş başa kalma, kimseyle konuşmadan, az az okuyup yazma yeri olarak sever ve seçerdim.

İçinde oturduğum eski Bursa kahvelerini anlattığım “Bursa Benim Neyimdir” denememde şöyle demiştim: “Zaten kahvelerin tadı, tanıdığınızın olmadığı, kimseyle konuşmadığınız, sadece bir şeyler okuduğunuz ya da usul usul yazdığınız zaman çıkardı. Çıkıyor. Deneyin isterseniz.” (*Saklı Zamanlar*, 2000, s. 62 ve *Kalbimizin Tarihi Bursa*, 2011, s. 17)

Kahvelerin kafeleşmesi ve başka ticari mekânlara dönüşmesiyle bunu deneme şansımız o gün çok azdı, bugünse yok gibi bir şey. Kenar mahalle kahvelerinde belki?

*

Refik Halit Karay'ın hikâyeleriyle, Reşat Nuri Güntekin'in *Anadolu Notları*'nı arka arkaya okuyunca bir üslup farkı dikkatimi çekti. Karay'ın cümleleri son derece parlıtlı ve sanatlıyken Güntekin'in kiler yalın. Bu sıcak gözlem sonucunu aktarmakla, elbette iki yazarın değerini ölçüyor değilim. Sanatlı ve parlıtlı anlatımla da iyi eser verilebilir, yalın anlatımla da.

Önemli olan, denebilirse, kendi içinde bütünlüklü, sahilik duygusu veren, iyi bir atmosferin yaratılıp yaratılamamasıdır.

Bu iki kıymetli ve neo-klasik yazarımızın kitaplarındaki yolun yaşamakta olduğum şehir Bursa'dan da geçmesinden küçük, gizli bir sevinç duydum...

*

Şölen bitmek üzere, bu yıl şubatım neredeyse her gün, biraz çiğ kestane yiyerek geçiyor.

Bunlar, “kuzu kestanesi” denen küçük ve gevrek, çiğ yemeye uygun cinsten olmasa da, orta boy ve yine rahatlıkla yeniliyor.

Ve Bursa kestane diyarı olarak bilirse de, son yıllarda öyle değil. Dağdaki kestane ağaçları iyice azaldı. Şehre kestenenin çoğu nicedir Aydın'dan geliyor. Benim yediklerim de öyle.

Tarihte Keşişdağı'nda (Uludağ'ın önceki adı), bolluğundan dolayı, önceleri keşişler, sonraları dervişler tarafından buğday yerine ekmek yapımında kullanılan kestenenin Uludağ ve Bursa'dan uzaklaşması kolay kabul edilebilir şey değil.

*

Reşat Nuri Güntekin'den bir de hikâye kitabı okudum: *Sönmüş Yıldızlar*.

Kitaba adını veren baştaki ilk hikâyeye izleyen birkaçında gençlik hayalleri suya düşen, ilk aşkları hüsrarla sonuçlanan insanların dünyası anlatılıyor.

İlerleyen sayfalarda yer alan Tehdit hikâyesindeyse Bursa'nın Yunanlarca işgali sırasında yaşananlar canlandırılıyor. Olay Çekirge'de geçiyor, Setbaşı'yla da, özellikle İnkaya'yla da bağlantılar var.

Hikâyenin girişi şöyle:

“(Bursa işgalinin üçüncü gecesi... Çekirge'de küçük bir köşkün misafir odasında... Işık görünmesin diye lambalar kısılmış, perdeler sımsıkı kapanmıştır. Dışarda zifiri karanlık bir gece, sinsi ve sessiz bir yağmur var.)”

İşgal yıllarından (1920-1922) birkaç yıl önce Bursa Erkek Lisesi'nde çiçeği burnunda Fransızca öğretmenliği yapmış olan Reşat Nuri Güntekin yazarlığa ilk ciddi adımlarını attığı eski şehrinin uğradığı acıya kayıtsız kalmaz.

Yine başlardaki sonu hüsrarla bitmiş platonik aşk hikâyelerinden birinin anlatıldığı

Yalan'da da Çongora (bugünkü adıyla Yiğitalı) boğazı adı geçmektedir, Çungura olarak.

...

Kitaptan ayrılırken kendime sorduğum bir soru, cevabını olumsuz olarak verdim:

Teknolojik gelişmenin, medeniyetin ve nüfus artışının şehirlerimizi ve içlerinde bizleri getirip bıraktığı noktada “Yıldızlarla dolu mavi bir yaz gecesi” artık mümkün müdür?

*

Reşat Nuri Güntekin'in ironik hikâyelerden oluşma kitabına adını veren uzunca hikâye, Tanrı Misafiri'nde anlatılanlar son dönem Osmanlı Bursa'sında mı, Cumhuriyetin ilk yıllarında mı geçiyor tam anlaşılamıyor, ama bana sanki birincisiymiş gibi geliyor. Kitap 1927'de yayımlanmış olsa da, yazarın Bursa'yla en yoğun ülfeti Bursa Erkek Lisesi'nde Fransızca öğretmenliği yaptığı 1913-1916 yılları.

Olayların ana mekânı Setbaşı'ndaki büyük bahçeli bir konak.

1923 tarihli *Sönmüş Yıldızlar*'da yer alan Tehdit hikâyesinde ana mekân Çekirge'den Setbaşı'na selam gönderilirken, burada bunun tam zıttı, Setbaşı'ndan Çekirge'ye uzanılır:

Bahçeli eve çöreklenen ve bir türlü gitmek bilmeyen sözde Tanrı misafirine İstanbul'da iş bulunur. Tren ve vapur bileti alınır. Bursa-Mudanya treninin şehirdeki başlangıcı olan Demirtaş istasyonuna götürülüp trene bindirilen arsız misafir Mudanya'da vapur biletini satıp geriye döner. Onun eve geri dönmekte olduğu haberini alan ev sahibi dört günlüğüne çekirgeye Aziz Efendi Kaplıcasına gider. (Sonraki tebdil-i mekânı söylemeyeyim...)

Günümüz Bursa'sı için inanılmaz sahneler bunlar. Şimdi ne Setbaşı'nda büyük bahçeli şaşaalı evler, ne Çekirge'de dört günlük hamam sefaları mümkün. Bursa-Mudanya tren yolu hattıysa keşke'lerle masal gibi anlatılıyor günümüzde.

Zaman su gibi akmış. Bize hatıralar bırakmış.

Burada bir de yayınevine değinmeliyim.

Türkiye'nin en köklü yayınevlerinden İnkılap Kitabevi, Reşat Nuri Güntekin'in 23 hikâyeden oluşma *Tanrı Misafiri* kitabına “İçindekiler” sayfası eklememiş. Bu durumun sebebi de kâğıt tasarrufundan çok yapılan işe önem vermemek, özensizlik. Kitabın sonunda boş bir yaprak (iki sayfa) var yoksa. Yayınevi bu klasik eserleri son derece özensiz biçimde yayına hazırlıyor. Kitapların tarihiyle ilgili hiç bilgi verilmediği gibi, metinlerde de bolca düzelti hataları bulunuyor.

Örtmen ki ölmeyem...

*

Hafif çisentili, bir ikinci dini bayram günü Tahtakale'de Küçük Tahıl Sokaktayım. Son Osmanlı Çay Bahçesinin kadim, belki de antik duvarına belimi (sırtımı değil) dayayıp oturdum. Çay içip biraz okumak, olabilirse bir şeyler yazmak istiyorum. Trafik, kapana açıla, güçlkle akmaya çalışıyor önümden. Ağırılık Bursa plakalı araçlarda olsa da, sıklıkla Türkiye'nin pek çok ilinden araçlar da geçiyor: İstanbul, Ankara, Antalya, İzmir, Gaziantep, Sakarya, Denizli, Kocaeli, İçel, Tokat, Yalova, Çanakkale, Balıkesir, Konya, Ordu, Adana...

Koygun türküler geliyor bu arada kulağıma çay ocağından. Derbent deresi, Hacel obası, Meşeler gövermiş, Kırmızı buğday... Köyde hayata başladığım yıllarda bile türküden çok şarkı seven ve dinleyen ben bu türkülerden etkileniyorum... Bunlar sanıyorum 'sanat müziği'nde bir makama karşılık gelen ezgiler.

Turgut'a soruyorum, Mustafa Oruç'muş söyleyen. Tavşanlılı yerel bir müzisyen. Şol Dağın arka yüzünden...

*

Şair ne kadar güçlü ve ünlü olursa olsun, çevirmen ne kadar usta olursa olsun, yayınevi ne kadar özenli olursa olsun, çeviri şiir kitaplarından pek fazla haz duyamadım bu günlere değin. Okuduğum metinleri gemiler geçmeyen bir ummanda söylenmiş şarkıların silik sesleri, soluk renkleri, mimari yapıların gölge maketleri gibi algılayıp, bununla yetindim.

Emily Dickinson'un, Türkçede üç ciltte tamamlanacak olan, 1789 şiirden oluşma "bütün şiirleri" külliyyatının 1850-1862 yıllarında yazılmış 498 şiirinden oluşma birinci cildini de bu duygularla aldım. Ama saklamayayım, kitabın Türkçe adına şiirlerden birinin ilk dizesi olan "Bir Çiçekle - Bir Mektupla" adının verilmesi de rol oynadı kitabı satın almamda.

Okurken, kültür, zihniyet, çağ farklılıkları ve başta değindiğim çeviri engelini aşmamda, Emily hanımın hayatın-doğanın içinde, kendi içine dönüp özel günlükler tutar gibi duygularını, düşüncelerini, gözlemlerini aktarırken çevresindeki kır çiçekleri (en çok papatya -papatya biraz kendisi gibidir de), kuşlar (en çok kızılgerdan, tarla kuşu ve bobolink -tarla kuşu kendisidir), kelebekler, arılar, horoz sesleri, çiy damlaları, günün farklı saatlerindeki güneşin farklı halleri başta olmak üzere doğayı şiirine sokmuş olması etkili oldu.

Ömrün geçiciliği, cennet vaadinin kandırmazlığı, tanrının aldırmaazlığı, insana aşkla ulaşmanın imkânsızlık kertesindeki güçlüğü karşısına doğanın sürüp giden canlı varlığını koyması.

Okuduklarından süzdüklerini, yaşananları, gördüklerini, anlık günlük durumları, içinden geçenleri, geceyi ve gündüzü basit basit sözlerle anlatarak, kalpleri titretecek, iz bırakacak şeyler söylemek kolay değildir.

Emily'nin başardığı şey biraz budur.

Kitabın sonundaki şiirlerle ilgili çevirmen Fahri Öz'ün yazdığı notlar da şairin dünyasına girmede, onu biraz kavramada son derece yararlı, aydınlatıcı olmuş.

Kitaptaki 113. şiir:

*Arı Korkmaz benden.
Tanırım Kelebeği –
Ormandaki sevimli ahalı
Candan kabul eder beni –*

*Dereler daha gülr güler
Ben gelince –
Meltemler daha çılğınca oynar;
Neden gümüş sislerin örter gözlerimi,
Neden Ey Yaz Günü?*

210. şiir:

*Hayatta değilsem
Kızılgerdanlar geldiği zaman,
Anıma bir ekmek kırıntısı,
Verin Kırmızı Kravatlıya –*

*Teşekkür edemezsem,
Derin uykuda olduğumdandır,
Bilin ki çabalıyorum
Granit dudaklarımla!*

*

Çoban zurnaları (*Valeriana dioscorides*) çıkmış. Kaleboyu caddesinin güneyi ve Kalebahçe sokağın kuzeyi boyunca uzanan Antik Bursa Surları üzerinde icrayı sanat ediyorlar. Aile hekimiyle eczaneye aylık ilaçlarını almaya gitmemi kutluyorlar.

Boşuna itiş kakış / Ağlayarak gitmiş kış
Ortaya orkestrayla / Çoban zurnası çıkmış...

Mustafa GÜNAY

ÖMRÜN KIYISINDA

Bir rüzgârla kopan yaprağın ömrü
Ağaçları kucaklayan toprağın ömrü

Yerle gök arasında rüzgârın ömrü
Şiirlerle şarkılarla nefes alan sevdanın ömrü

Yeter mi anlatmaya kırılmalıklar tarihini
Dilin suskun toprağına gömülü kelimelerin ömrü

Haziran'ın penceresinden bakarken bir kırılmalıç
Bulutların gölgesinde sararan otların ömrü

Ne varsa başlayan biten ağlayan gülen
Yollarda otellerde bekleyişlerde bir insanın ömrü

Ağaçlarla tarihin gölgesi karışırken birbirine
Kaç yüzyıla tanıktır sokaklarda şu çınarların ömrü

Adana'da başlayan şiir Bursa'da sürüp gider
Geçerken içimizden telaşlı suların ömrü

17-23 Haziran 2016, Bursa/Adana

Emre KARAKAYA

ANNE SESİN BİR MASAL ÜLKESİDİR

ne ki uzak evlerin ışığına özenir gibi
dans ediyor titriyorsun gece
umarsız örtünü sınıksız dolamışken göğüs kafesime
bir gemiyi suya bırakır gibi beni uykulara
verecek beni bir tomurcuk gibi çatlatacak
beyaza boyanmış şarkıların esintisiyle
yalnız annemin sesiyken

güneşin ardına baktım suyun kaynağına gittim bir dağ
aşarak
eskicileri tehdit ettim tüm eskilerini versinler diye
sayamadım kaç kamyon uğurlanmış geçmiş üstünden
çocukken şiir yazdığım defterin
ay beni ikiye bölmüş ben onu bölmek isterken bin bir
heceye
kaybolmasın diye her gün şeker yediğim günler

ellerini tanıyorum mezopotamya güllerinden daha kırmızı
güller açarlar
suluboya yüzümde yürür saçların
mavi bir şehrin rüzgârı gibi
bir tüy hafifliğinde düşürüveren
kucağına uzun kollu gölgelerin
annemin sesi annemin sesi
kanım tükendi kalbimde
kan sevdalısı yarasaları emzirmekten

tanıyorum herkesi işte yüzleri yankılanıyor aynalarda
dökülmüş saçlarını topluyor annem kucağında
sesinden bir tarakla

TANRIÇA VARDI BAŞLANGIÇTA

*(Kâdim anaerkil zamanların insanların eşit yaşadığı
daha güzel ve iyi bir dünya için esin vermesi arzusuyla...)*

kâinatın kitabını heyecanla aralayınca çılgın rüzgâr
alacakaranlık zamanlara dair saklı bir destanın dizeleri
uçuyor sonsuzluğa gözyaşıyla küf tutmuş sayfalardan
nurusiyah yıldızlarca ve yalım olup tutuşuyor bir cümle
tekrarlarken kendi kendini: beni oku, beni oku, beni oku...

duysun kulakların ezgili mısralarımın yakıcı ateşini
ki mersiyedir bu ezgiler o nahif dünyanın yok edilişine
tanrıça vardı başlangıçta; incelikler, güzellikler,
mutluluklar...
uçsuz bucaksız hayal gücünün şefkat tohumlarıyla dolu bir
zekâydı
tuzla buz edilen cam küre, bir asanın merhametsiz
darbeleriyle
hülya yıldızlarıyla dolu maneviyat âleminin hazin yok oluşu
hayatla zarifçe dans ederken hünerli elleriyle yazgıyı
işleyen kadın
kendisine sunulmuş ayrılık, ulaşılmazlık ve hasret ipleriyle
neşe motifli danteller büyütüyordu sevda nehirleri taşan
gözleriyle
mekânı ve zamanı aşan arayışın mitopoetik anlatılarıyla
süslü

kâinatın kitabını heyecanla aralayınca çılgın rüzgâr
alacakaranlık zamanlara dair saklı bir destanın dizeleri
uçuyor sonsuzluğa gözyaşıyla küf tutmuş sayfalardan
nurusiyah yıldızlarca ve yalım olup tutuşuyor bir cümle
tekrarlarken kendi kendini: beni oku, beni oku, beni oku...

zafer şarabından kör olan gözleriyle tortulanmış kalbinin
sen ey
o kalık değneğin sahibi? söyle, eskisi gibi olabilir miydi her
şey
bundan böyle? kendini de mahkûm etmedin mi koyu gri
yaşantıya,
sonu gelmez güç gösterilerinin gölgesine hapsolmuş
mahkûmiyete?
özünden yoksun, biçare; sahte kelebeklerin peşinde
çırpındın binyıllarca
iktidar sarhoşluğu içinde bilgi ağacından ukalaca
kopardığın meyve
çürüdü günahkâr ellerindeki kanla, kayıp gitti suçlu
parmaklarından
toprağa düştü şiddetle ve faniliğin haşeratları karıncalar
üşüştü üzerine
mağrur başında hiçliğin siyah şapkası kudretli patron
Zaman'ın
"Memento mori!" sloganlı önlükler giyinmiş, kahverengi
yakalı işçileri...

DALGALAR BANA NE SORUYOR?

Dalgalar bana neyi soruyor?
Derinlikleri demek geliyor içimden yanıt olarak
Balıklar geliyor, yumurtalarını bırakıp kaya diplerine,
geri dönüyorlar

Dalgalar bana kim olduğumu soruyor.
Kum demek geliyor içimden.
Rüzgâr sürüklüyor kuru yaprakları,
nehirler dünün tortularını.

Dalgalar bana yaşımı soruyor.
"Yanıtımı kayalara sor" demek geliyor içimden,
rüzgâra ve yağmur sularına,
dönüştüren beni kuma.

Dalgalar bana aşkı soruyor.
Göğün aynasını gösteriyorum,
"işte," diyorum, "yanıtım burada"

2 Mart 2026

GÜLSÜM İŞILDAR

İÇİMİN DALGALARI

Ah çocuk,
hayat ütüsüz gömlekleri hizaya sokan
bir dalgınlıktan başka nedir ki,
kendimi aradığım eşyaların
içe kapanan hikâyeleri ve
zarflara girmeyen mektuplarla
beceriksizliğimizin korunağı evlerimizin
sırtımızda taşıdığımız kamburu vefası ve
yüzümüzün camına yapışıp kalan yara...

yaşamak, gerçekten düşün amansız savaşı
iki su damlası sanki birbirine
herkese yabancı ve aşına her şeye,
gittiğim yeri bilmeden kimsesiz kaldığım
ezilmiş bir gülün hüznüyle el ele
ten kumaşından bir gömlekte
pas izi bırakan bir düğme...

yağmur toplayan evlerde
yüzme bilmeyen çocukluğum
boynundan geçirilen iplere
boncuk dizme ustası ve
altını çiziyorsam kimi cümlelerin
yaralardan boşalan bahçelerde
en iyi bahçıvan ölüm
ülkemin kanayan güllerine...

yağmurun açtığı kapılardan geçiyorum
içimin kıyılarına çarpıyor o yaşlı su
kim sökecek kalbimin ovasına
doldurduğun uçurumu...

MÜZİK

kurgudan daha garip, bir hiç ve bedenimi çevreleyen bir
 çit... sana yazmıştım bin bir ticaret yolunun birleştiği bir
 vahada, eski bir sınır devleti gibi tüm geçici gerçekliğiyle
 mermerlerin, kopamamıştım asla zamandan, oysa senden
 başka bir an'ın müziği de yok gibiydi dünyada, vahaysa bir
 dış gerçeklik gibiydi, biraz kum biraz rüya... ekranlardan
 dışarı taşıyor gibiydi o küçük dünya, ve sığmıyordu yine ne
 beklentiler ne de arzular hiçbir çerçeveye; böyle bir
 zamanda ne umabilirdi ki insan bahçenin dışına atlamaktan
 başka? ne verilebilirdi yıldızlara, ne adanabilirdi kuşların,
 kırların ve köprülerin adına? seni kazımıştım ben de elimde
 başka bir şey kalmamış gibi ağaçlara, kurgudan daha
 gerçekti çünkü bedenimden yükselen sıcak sular, ve
 bırakmıyordu hâlâ beni ellerimden toprağa derin uykular...
 şimdi bir histen öte ve yavan artık içinde salındığım müzik,
 belki tanıdık bir dalga boyunda ya da günün geride
 bıraktıklarıyla yüzeriz, kurgudan güzel, gerçekten ırak bir
 deniz...

Mevlüt YAVUZ**BAŞKA SABAHA**

Bir nalbant kadar acımasız
 Çakarsın gözlerini gözlerime
 Gece onikiyi geçince
 Yelkovan kurusıkı dönerde
 Akrep acımasız basar tetiğe
 Takati kesilirken gecenin
 Mahallenin horozu verir salasını

Yarasalar çekilir mağaralarına
 Bir köpek kuyruk sallar geceye
 Soğuk su ile yıkarım
 Tüm gayrı meşru düşünceleri
 İğne ucu kadar kuru yer kalmayana dek
 Midemin son krampları şavkırken
 Sokak lambalarında
 Dört nala geçmek isterim
 Bu utanmaz şehrin üstünden
 Çiğneye çiğneye gözlerini

Son lambayla söner gider umutlar
 Gülüşün bir başka sabaha kalır

TOPRAKTAN ÖNCE

nasıl da sızlıyor sol yanıma yine düştün içime
 soluğum kesilir ellerim can derdinde
 ayrılık yarası böyle acıtır mı insanı
 bir gün buluşuruz belki topraktan önce

acının boşluğunu dolduramadım
 her sözcük uyanır akşamları
 kapım örtük ruhum korunaksız yoksun
 kendimi eşleyen bir mecnunum ben

Mahmud DERVİŞ**MESAJ**

Yoksuldur Arap şairi
 Şiirlerinde kanı kaynar çölün
 Suya yanarken deve kervanları
 Sonsuza dek yürür şiirlerde
 Esmer güzeliyse
 Kabukları arasındadır istiridyenin!
 Yoksuldur Arap şairi
 Alışmıştır sessizliğinin kılıcıyla ölmeye
 Bir mesaj bırakılmıştır gözlerine
 “Yarın” demiştir,
 “Gözlerimi anlayacaksınız!”
 Ben de bir mesaj bıraktım gözlerime
 Ama
 Sen anlamadın!

Çeviri: Arzu KÖK

Mehmet GİRGİN**ULUMA**

Kurtlar
 Kurttutan'da
 Yalnızlığımıza
 Uludular

Yayın Yönetmeni : Ramis Dara
 Yazışma ve posta kargo adresi : PK 68 16361 Ulucami – BURSA
 E- Posta : akatalpa@hotmail.com
 Yayın Türü : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685

İsteyen herkes Akatalpa sitesinden kâğıt çıkışı alabilir.

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
 Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.